

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekoval račun: Ljubljana številka 10,550 in 10,549 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Nizozemska Indija

Ze ob priliki, ko je zasedla Nizozemska nemška armada, smo na tem mestu obravnavali vprašanje, kaj se bo zgodilo s kolonijami nizozemske države, ki so že dobrih 300 let v njeni posesti in obsegajo ogromno površino dveh milijonov kvadratnih kilometrov s 60 milijoni prebivalcev. Potem ko se na teh otokih najbolj zainteresirane države — Anglija, Amerika in Japonska — izjavile, da bodo v vzajemnem sporazumu slejkoprej smatrali za posestnico Nizozemske in v tem pogledu ne bodo dopustile nobene izpremembe, je to vprašanje v sedanjem trenutku zopet postalo pereče, kakor je to bilo že treba pričakovati. Čimbolj se namreč bliža možnost, da bi posegle Zedinjene države Severne Amerike v evropsko vojno, tem večja je nevarnost, da ne bi skušala tega izrabiti Japonska, da seže po nizozemskih otokih, ki leže med Indskim in Tihim oceanom in se imenujejo po znanstvenem geografskem imenoslovju Indonezija.

Indonezija je za Nizozemsko ogromnega pomena, ker od nje Nizozemci v prvi vrsti žive, bi pa seveda tudi za vsakega drugega pomenila neizmerno bogastvo na surovinah in izvestnih živilih. Na Sumatri se dobiva gumi, na Borneu in Javi so obsežna ležišča nafte, drugod pridobivajo kositer; kava, čaj, tobak in sladkor rastejo na vsem otoku. Iz Indonezije prihajajo tudi najboljše vrste lesa, kakor so ebenovina, kandel, teak in mahagoni, da ne omenjamo raznih proizvodov, ki jih potrebuje industrija lepotil. Nizozemska je investirala v Indonezijo okoli 5 milijard frankov, ena šestina nizozemskega prebivalstva živi od trgovine s kolonijami in v maternji deželi bi bilo 400.000 ljudi brez dela, če bi ne bilo indskih kolonij. 200.000 Nizozemcev, ki stalno živi v Indoneziji, ima povprečno od 20.000 do 240.000 frankov dohodka na leto. Noben beli človek v Indoneziji ni siromak in vsak ima najmanj dva domačina služabnika, katerim je treba na mesec plačati po 40 frankov vsakemu. V glavnih mestih, kjer prebivajo belokožci, vlada razkosje, kakršnega si v Evropi ne more privoščiti najboljše situirani meščani.

Danes vlada Indonezijo Njegova Ekselenca Jonkheer A. V. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer. Je generalni guverner nizozemske kraljice, ki ne vlada samo Indoneziji, ampak tudi Curacao v Karibskem morju in Surinam ali nizozemsko Guinejo v Južni Ameriki. Njegova oblast je veliko večja, kakor je oblast angleškega podkralja v Indiji, ki ima demokratično ustavo s parlamentom, čigar ogromna večina so predstavniki indskega naroda. Indoneški otoki so razdeljeni v okraje, v katerih vladajo domači sultani, ki imajo z nizozemsko vlado, oziroma z njenim generalnim guvernerjem »pogodbe«, ki pa vladarske pravice domačih poglavarjev omejujejo na minimum. Zraven njih obstoja ljudsko zastopstvo (Volksraad) v Bataviji, v katerem zavzemajo polovico sedežev domačini, drugo polovico pa Nizozemci. Pravice tega ljudskega zastopstva so tudi zelo omejene in sme generalni guverner razveljaviti vsak sklep tega »parlament«, kakor lahko razveljavi tudi vsako odredbo kakšnega domačega sultana. V resnici je torej generalni guverner diktator, posebno pa danes, ko so tako brzojavne, kakor telefonske in poštne zveze z Nizozemsko popolnoma pretrgane. Toda generalni guverner nima samo pravice razveljavljanja zakonov ali odredb, ampak sme tudi sam brez ljudskega zastopstva izdati zakone in v tem primeru ne potrebuje niti njega sledeče odobritve. Ta stvar je danes zelo važna, kajti če bi prišlo zaradi nizozemskih kolonij do spora med Japonsko na eni in Anglijo ter Ameriko na drugi strani, kdo ima pravico te kolonije braniti pred kakšno tujo armado — ker armada generalnega guvernerja ne obstoja danes iz ničesar drugega kakor iz domače policije — potem ima generalni guverner pravico, da pokliče na pomoč tisto velesilo, glede katere misli, da mu more najbolj jamčiti, da se bodo kolonije po vojni vrnile Nizozemski.

Nizozemci so svoje kolonije do minule svetovne vojne vladali z lahkoto, ker se domačini, ki so precej leni in brezbržni, niso upirali, čeprav so bile zlasti v prvih dveh stoletjih nizozemske vladarske metode v Indiji precej brezobzirne in je nastopil preobrat šele v začetku 20. stoletja. Treba pa je pripomniti, da ta preobrat ni samo zasluga nizozemske kolonialne vlade pod modrim in blagim kraljevanjem kraljice Viljemine, ampak je bil deloma povzročen tudi po prvi vsaji domačinov po svetovni vojni 1914—1918, ko je bila v Indoneziji močno razširjena komunistična propaganda. Odslej se vladajo nizozemske kolonije zelo pametno in tolerantno in se je življenjski standard domačinov, ki je bil precej neverjetno nizek, podobno kakor v angleški Indiji, izboljšal. Menda ni treba posebej pripominjati, da so takrat nezadovoljnost prebivalstva netili tudi Japonci, za katere to otočje postaja čedalje bolj važno, kar je tudi eden izmed vzrokov, da Azija ni danes dosti manj vznemirjena, kakor je večno nemirna Evropa. Bogato nizozemsko otočje je postalo, odkar je Amerika naseljevanje Japoncev presekala, najbolj obsežno torišče japonske emigracije. Japoncev in Kitajcev je danes v Indoneziji poldrug milijon in je v njihovih rokah zlasti trgovina in obrt. Japonska je tudi za Nizozemsko največji odjemalec produktov Indonezije, strateško pa pomenijo ti otoki postajo na poti v Avstralijo, ki je tudi predmet japonskih želja in namenov. Iz teh okoliščin se je že takoj po minuli svetovni vojni izčimila napetost ne samo med Japonsko in Združenimi državami Severne Amerike, ampak tudi med Japonsko in Anglijo, ki se po Japoncih čuti danes ob Aziji prav tako ogroženo, kakor ameriški narod. Posebno pa prinaša sedanji konflikt v Evropi, ki kliče Ameriko v evropsko območje, s seboj veliko nevarnost, da bi mogla na tihomorski obali Azije nastati protiangliška in protiameriška fronta, kar sta doslej zadrževali dve okolnosti: vojska s Kitajem in pa Sovjetska Rusija. Če

Po italijanski vojni napovedi

Italijansko orožje še ni poseglo v boj, pač pa so zavezniki ujeli številne italijanske parnike

Proglas kralja Viktorja Emanuela

Rim, 11. junija, AA. Stefani: Kralj in cesar je objavil tale proglas operativni državni oboroženi sili:

Kot vrhovni poveljnik vse državne oborožene sile na kopnem, na morju in v zraku se odzivam svojim osebnim čustvom ter prevzemam svoje mesto med vami kot sem to storil pred 25 leti. Zapam predsedniku vlade, vodji fašizma in prvemu maršalu cesarstva poveljništvo nad operativnimi četami na vseh bojiščih. V uri, ko delite z menoj globoko ljubezen in neomejeno vdanost, naši brezsmrtni domovini, pripravljajo se, da ramo ob rami z zavezniško Nemčijo prevzamete nove težke preizkušnje z neomajano vero, da jih boste obvladali, gre moja prvati misel k vam, vojaki, na kopnem, morju in v zraku. Združen z vami kot nikoli dozdaj sem prepričan, da se bo vašemu junaštvu in patriotizmu italijanskega naroda ponovno posrečilo izvojevati zmago našemu slavnemu orožju. Bojišče, 11. oktobra 1940. — Viktor Emanuel.

Mussolini je vrhovni poveljnik italijanske vojske

Rim, 11. junija, t. Reuter: Danes je bil objavljen kraljevi ukaz, ki pravi, da je Mussolini imenovan za vrhovnega poveljnika vseh italijanskih vojni sil. Maršal Badoglio je imenovan za načelnika glavnega generalnega štaba, maršal Graziani pa za načelnika generalnega štaba suhozemske vojske. Za načelnika mornariškega generalnega štaba je imenovan admiral Cavagnari, za načelnika generalnega štaba letalstva pa je imenovan general Pricolo.

Mussolini je že izdal prvo dnevno povelje, ki se glasi: Od danes morajo naša orožja in srca strmeti samo za enim — zmagati. Živel naš kralj!

Rim, 11. junija, t. Stefani: Je dopoldne objavil, da je vrhovno vojaško poveljstvo z generalnim štabom odpotovalo iz Rima v neznan smer.

Zadnje ure miru na meji med Francijo in Italijo

Milan, 11. junija, DNB: »Gazetta Del Popolo« objavila poročilo o tem, kako so potekle zadnje ure miru na italijansko-francoski meji. Po tem poročilu so bili zadnji vlaki v Francijo snoči med 19. in 23. uro. S temi vlaki se je vozilo nekaj diplomatov. Med zadnjimi potniki, ki so se peljali čez mejo v Francijo, je bil tudi primas Poljske kardinal Hlond. Z zadnjim vlakom iz Francije v Italijo pa je prispelo nekaj italijanskih državljanov iz Nice in sosednjih krajev južne Francije. Potem, ko so ti zadnji vlaki odpeljali — pravi omenjeni list — so čete odšle na postojanke pri Ponte Sin Lugianna.

Milan, 11. junija, DNB: Čim se je v Turinu zvedelo za italijansko napoved vojne Franciji, je mestno poglavarstvo sklenilo spremeniti imena nekaterih turinskih ulic. Med drugim je angleški korzo dobil ime Corso Constanzo Ciano. Lyonski korzo se bo odslej imenoval Corso Tirana, marsejski trg pa je dobil ime Corso Mediterano.

Naloga Italije ne bo lahka

Milan, 11. jun. Stefani: »Popolo d'Italia« piše o najnovejših dogodkih ter poudarja med drugim, da je Italija brezpogojno morala začeti vojno. V članku dalje stoji, da ni nikakor treba misliti na to, da bo naloga Italije lahka, čeprav je sovražnik že dozdaj pretrpel težke poraze. Francija in Anglija sta se znašli v boju na življenje in smrt in se bosta borili z vsemi silami ter se pri tem posluževali vseh vojnih in gospodarskih sredstev. Zato bo — pravi omenjeni list — ta vojna za Italijo težka in bo v tem oziru v sorazmerju z velikimi cilji, za katerimi teži italijanski narod.

Italijanski parniki se potapljajo sami

Algericas, 11. jun DNB: Čim so mornarji dveh italijanskih ladij zvedeli, da je Italija napovedala vojno, so takoj povelili svoji dve ladiji ter se deloma v čolnih, deloma pa s plavanjem rešili čez zaliv Algericas na špansko ozemlje.

Ottawa, 11. jun. AA. Policija je prejela več eto Italijanov po vsej Kanadi. Ob izlivu reke Sv. Lawrence je bila zažgana italijanska tovorna ladja Karo Moni (4000 ton). Ladjo je zažgala posadka sama po

bi se Japonci posrečilo, da kitajsko vprašanje na ta ali oni način likvidira in da si s Sovjetsko Rusijo razdeli politična in gospodarska območja v Aziji, potem bi bilo za obe anglosaški velesili in razume se tudi za Francijo, ki ima prav tako kakor Anglija baš v bližini nizozemskega kolonialnega območja svoje velike indokitajske kolonije, prepozno, da bi se ubranile nevarnosti, katero je treba zaježiti že sedaj.

Odslej bo zato pri razmotrivanju in reševanju velikega evropskega spora treba resno upoštevati tudi razmerje sil in medsebojne napetosti teh sil na Daljnem vzhodu, tako da se utegne sedanja vojska raztegniti čez vseh pet kontinentov sveta in se nam odpirajo vse kaj drugega ko razveseljevo perspektive v bodočnost človeštva.

napovedi vojne, ker je bila v bližini kanadskega zbirača min, ki jo je spremljal predvčerajšnjim o priliki njenega odhoda iz Montreala.

Kanada, Nova Zelandija in Južna Afrika napovedale Italiji vojno

Ottawa, 11. jun. AA. Kanadski parlament je sprejel soglasno predlog, da se Italiji napove vojna. Predlog je bil sprejet z dviganjem rok. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je v svojem govoru obočil dejanje Italije ter izjavil, da je s tem končana dolga doba negotovosti. Zavezniški bodo sedaj vedeli, kaj morejo napraviti in proti komu se imajo boriti. Mackenzie King je dalje izjavil, da je sklep Italije stopiti v vojno, še bolj okrepila odločnost zaveznikov in Kanade, ki se bo neomajno borila do konca. Nato je govoril še vodja konservativne opozicije Hamson, ki je istotako sporočil odločnost Kanadčanov boriti se na strani zaveznikov.

London, 11. junija, AA. Havas: Poročajo, da je vlada Nove Zelandije napovedala Italiji vojno.

London, 11. junija, t. Reuter: Kolonialno ministrstvo za dominione je objavilo popoldne, da je Južna Afrika objavila vojno Italiji.

Simla, 11. junija, AA. Reuter. Indijski podkralj je napovedal vojno stanje med Indijo in Italijo.

Kolikšna je italijanska vojska

London, 11. junija, AA. Reuter. Pooblaščen londonski krogi v zvezi z vstopom Italije v vojno ugotavljajo, da italijanske sile utegnejo šteti 70 ali 80 mobiliziranih divizij, oziroma poldrug milijon mož ter številno letalstvo in mornarico. Razume se, da to pomeni veliko povečanje sovražnih sil. Treba je pričakovati, da bodo uporabili v sedanjih vojni več vojaštva, kakor v pretekli vojni. Pred očmi imajo tukajšnji krogi več ciljev, proti katerim bi mogla biti uporabljena italijanska vojska. Mišljijo predvsem na Korziko, Malto in otok Ciper.

»Giornale d'Italia« piše:

Odločitev Italije Jugoslavije ni presenetila

Rim, 11. junija, b. Belgrajski dopisnik »Giornale d'Italia« in »Piccola« Toma Joli poroča, da je bil večerajšnji govor Mussolinija sprejet v vsej Jugoslaviji z največjim zanimanjem in mirom, ker odločitev Italije ni prišla nenadoma in se je že davno vedelo, kaj se pripravlja. Posebno velik vtis je napravil oni pasus govora, v katerem Mussolini naglašja, da Italija ne namerava razširiti vojske na druge fronte. V belgrajskih vladnih krogih je bil z največjim zadovoljstvom in olajšanjem sprejet oni del Mussolinijevega govora, ki se tiče Jugoslavije in Balkana. V teh krogih se poudarja, da je jugoslovanska nevtalnost dobila s to izjavo Mussolinija potrdilo, da je pravilen pravec jugoslovanske politike, ki je bila izvajana od vsega začetka vojske.

Krogi, ki so blizu ministrstva zunanjih poslov, zatrjujejo, da Jugoslavija svoje dosedanje po-

litike ne bo spremenila in da se bo jugoslovansko-italijanski prijateljski pakt še bolj utrdil.

Berlin, 11. jun. b. »France Continental Press« poroča iz Belgrada, da so diplomatski krogi v Jugoslaviji sprejeli mirno poročilo o vstopu Italije v vojno, ker so že davno vedeli za vojne priprave Italije, ki v Jugoslaviji niso izzvale nobene zaskrbljenosti. Prebrščani so o nevtalnosti Belgrada

Kaj bo storila Turčija?

Po pogodbi, ki je bila 19. oktobra podpisana med zavezniki in Turčijo, bi morala Turčija sedaj zaveznikom priskrbeti na pomoč, ko jim je Italija napovedala vojno. Drug eden pogodb je se namreč glasi sledeče:

1. »V primeru, da bi kaka evropska sila izvedla napad, ki bi imel za posledico vojsko v Sredozemlju, v katero bi se zapletli Francija ali Britanija, nudi Turčija Franciji in Britaniji sleherni podpora, ki je v njeni moči.«

2. »V primeru, da bi kaka evropska sila izvedla napad, ki bi imel za posledico vojsko v Sredozemlju, v katero bi bila zapletena Turčija, bosta Francija in Britanija s Turčijo sodelovali in ji nudili sleherni podpora, ki je v njeni moči.«

Po besedilu te pogodbe bi sedaj Turčija bila dolžna, da pomaga zaveznikom v vojski z Italijo.

Delna mobilizacija v Turčiji

Rim, 11. junija, b. Po poročilih iz Ankare izjava ruska diplomacija silen pritisk na Turčijo, da bi se nadalje ostala nevtalna, ker se nevtalnosti Turčije pripisuje velik pomen za obdržanje miru na Balkanu. Istotako pa zapadni demokraciji pritiskata na Turčijo, da izpolni svojo pogodbo napram zapadnim državam. Ni še jasno, kakšno stališče bo zavzela turška vlada. Po nocojšnji konferenci je bila odtejena delna mobilizacija turške vojske in je bilo poklicanih pod orožje 6 letnikov rezervistov. Izvršena je sedaj mobilizacija 1. in 2. poziva.

Španija ostane nevtalna

Madrid, 11. jun. 99. Reuter: Pooblaščen španski krogi izjavljajo, da z vstopom Italije v vojno etališče Španije ni v ničemer spremenjeno. Izjavlja se, da do zdaj niso bili podzvati nobeni novi politični ali vojaški ukrepi.

Pomorska bitka pri Malti?

Aleksandrija, 11. junija, b. Snoči ob 8 so močne enote sredozemskega ladjstva izplule iz Aleksandrije v neznan smer. Okoli polnoči so dospela številna poročila o močnem topniškem streljanju z morja. Kakor se je pozneje javilo, se je bila pri Malti velika bitka med angleškimi in italijanskimi vojnimi ladjami. O rezultatu te bitke še ni podatkov. Ve se samo to, da je več italijanskih podmornic izplulo v Sredozemsko morje, ki jih zasleduje angleško letalstvo.

Newyork, 11. junija, b. Nemško zunanje ministrstvo poroča, da so italijanske čete vdrle v Francijo.

Zavezniki so v Sredozemlju dobro pripravljeni

London, 11. junija, t. Reuter: Reuterjev vojaški strokovnjak piše, da je Italija bolj nevarna na morju ko pa na suhem. Italijanske podmornice lahko iz številnih italijanskih pristanišč odhajajo ter napadajo prometne zveze med severno Afriko in Francijo. Prav tako lahko italijanska letala opravljajo svoje delo v vseh delih Sredozemlja. Italijani so zgradili mnogo podzemeljskih letališč na Egejskih otokih, na Siciliji, v Panteleriji in v Libiji.

Toda po italijanskem napadu na Abesinijo so se zavezniki tudi začeli pripravljati povsod v Sredozemskem morju. Gibraltar, Malta in Ciper so bili najmoderneje utrjeni. Francoski pristanišči Alžir in Oran sta moderni vojni pristanišči. Prav tako je tam mnogo oporišč za podmornice. Vsi zavezniški rušilci so zgrajeni za preganjanje italijanskih podmornic. Zavezniško vojno brodovje je dvakrat tako močno ko pa italijansko. Italijanski Lerros je samo 60 milj od Egipta, toda tudi zavezniško letalstvo se zaveda svoje naloge proti italijanskim oporiščem.

Francozi pognali v zrak mostove med Somalijo in Abesinijo

Džibuti, 11. jun. t. Reuter: Francoska vojska je pognala v zrak mostove na meji med francosko Somalijo in Abesinijo. — Razpoloženje francoske vojske v Džibutiju je sijajno.

Italijanske oblasti so dale ustreliti rasa Haluja, ki se je boril na njihovi strani med zadnjo vojno Italije proti Abesiniji. Za njegovega naslednika je bil imenovan Fiturari Birru.

Lov za italijanskimi parniki

Durbans, 11. junija, t. Reuter poroča iz Južne Afrike, da so se italijanski parniki »Gerasaleme« (8352 ton), »Timavo« (7549 ton) skušali onesposobiti za uporabo na ta način, da so skušali za-

sesti na plitvino. Prvega je zapazila angleška križarka, drugega pa angleško letalo. Oba so odpeljali v bližnja angleška pristanišča.

Iz Melbourne poročajo, da so tam zajeli veliki italijanski parnik »Remo« (9780 ton).

Gibraltar, 11. jun. t. Reuter: Šest italijanskih parnikov se je skušalo potopiti, toda angleške oblasti so jim to preprečile.

Nevarni pasovi v italijanskih vodah

London, 11. junija, AA. Reuter. Britanska admiraliteta sporoča podrobnosti v zvezi s polaganjem min na italijanski strani. V celoti je šest nevarnih pasov v italijanskih teritorialnih vodah. Prvi pas je v Beneškem zalivu in obsega Benetke in Trst, drugo minsko polje je v Quarnerskem zalivu in v vodah otokov Cres in Lušinja. Priporočja se ladjam, ki plovejo v jugoslovanske luke, naj se drže jugoslovanskih teritorialnih voda. Tretji pas je okrog pristanišča Brindisi in Bari. Četrty pas se vleče v zalivu Taranto, peti pas ob vzhodni obali Sicilije ter obsega tudi Messinsko ožino. Tri minska polja so položena ob libijskih obali (luka Benghazi), od katerih se dve vlečeta vse do egiptске meje. Deveti pas se vleče severozahodno v smeri od Rodosa in obsega važnejše vode Dodekaneza, vsehvi tu tudi italijansko oporišče Lerros. Končno admiraliteta sporoča, da so vse albanske teritorialne vode postale nevarne zaradi min.

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno v vsej kraljevini, le v primorskih krajih bo prevladovala velika pooblačenost. V primorju in v gor-
skih predelih utegnejo biti nalivi in krajevne nevihte. Toplina bo na severni polovici države nekoliko padla.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo s krajevnimi nevihtami

Politični zapiski

Sklepi hrvatskih časnika

Preteklo nedeljo je bila v Zagrebu letna skupščina Časniškarskega društva banovine Hrvatske, katere se je udeležil tudi predsednik glavne uprave osrednjega društva iz Beograda g. Mrzljak. Po poročilu predsednika g. dr. Branka Sokolovića je bila soglasno sprejeta tale resolucija: »1. Časniškarsko društvo banovine Hrvatske pozdravlja pravno uresničeno načelo avtonomije Časniškarskega društva v kraljevini Jugoslaviji, kar je že doslej bilo uresničeno v naši vrhovni organizaciji. — 2. Novi upravi se naroča, da pri vseh merodajnih činiteljih vse ukrene, da bi se režim tiska, ki je zaradi nenavadnih razmer podvržen nenavadnim ukrepom, tako izvajal, da bi na eni strani bil nosežen namen teh ukrepov, da bi se pa na drugi strani mogli izogniti škodi, ki bi iz tega mogla nastati za časnikarje in za tiskovna podjetja. — 3. Nova uprava ima dolžnost z vsemi silami in skupaj z drugimi časniškarskimi društvi delovati, da bi se izboljšale delovne razmere časnikarjev, pri čemer naj se zlasti brigajo za dve stvari: a) da se časnikarjem zagotovi prejemki v skladu z njihovimi javnimi funkcijami in socialnim položajem v današnjih izrednih razmerah, ter b) da se po možnosti uveljavi načelo popolnega nedeljskega počitka ali vsaj pravična nagrada za nedeljsko delo. — 4. V zvezi z izvajanjem pokojninskega zavarovanja časnikarjev se novi upravi naroča, naj skupaj z drugimi časniškarskimi društvi v državi poskrbi, da se zbera sredstva za pokojninsko zavarovanje tistih časnikarjev, članov posameznih društev, katerih sedanja uredba o pokojninskem zavarovanju časnikarjev ni omenila. — Nato je bila soglasno izvoljena nova uprava s predsednikom dr. Sokolovičem na čelu.

Ob rojstnem dnevu bratov Radičev

»Hrvatski Dnevnik« prinaša za rojstni dan bratov Radičev 11. junija uvodnik, kjer govori o zaslugah teh dveh mož za hrvatski narod ter med drugim na koncu takole sklepa: »Najprej je treba okrepiti zaupanje vase in svojo življenjsko sposobnost. Poln tega zaupanja se mora hrvatski narod pripraviti ter pogumno počakati vse dogodke, ki prihajajo z vso silo. Treba se je okrepiti z vero, da je naš narodni obstoj zagotovljen vse do tlej, dokler bo ohranjena naša narodna duša. V tem zaupanju je treba obratiti svoje sile, ki jih bo potreboval v časih, ki prihajajo. V sebi moramo pomnožiti odpor zoper vse, kar bi se lotilo naše narodne svobode in naše narodne samobitnosti. Vera v svojo pravico in pripravljenost, to pravico braniti, mora prevzeti vsakogar izmed nas... Pravica, ki se ne brani, je malo vredna. Vsa zgodovina hrvatskega naroda pa je polna boja za pravico. Brata Radičevi sta v tej zgodovini napisala en list: boj za politične pravice eta dodala še boj za socialne pravice. V tem je njuna glavna sila in največji pomen v življenju hrvatskega naroda.«

Slovanstvo in Sovjetska Unija

»Narodna odbrana« prinaša članek pod naslovom »Jugoslavija in SSSR, kjer v glavnem naglašajo: »Danes odpadajo vsi razlogi »slovanške« sentimentalnosti. Moderni Rusi so pri izdelovanju svoje države, ki temelji na bistveno drugačnih temeljih kakor druge države v Evropi, zavrgli tudi pojem sentimentalnega nacionalizma ter ustvarili nov pojem »delovnega patriotizma«. Če se pa že sklicujemo na razloge nacionalnih potreb, kakor je bilo na primer o pomoči istokrvnim bratcem v Ukrajini in Belorusiji, to za slovanstvo v najboljšem slučaju pomeni le golo politiko. Ostajajo tedaj le stvarni razlogi, ki morejo voditi današnjo sovjetsko zunanjo politiko v razmerju do Slovanov in tudi do drugih neslovanških narodov. Če se pri tem že omenja slovanstvo, se omenja le iz političnih razlogov. Če danes interesi sovjetskih vevlavo, da je na Balkanu treba ohraniti mir ter tako preprečiti pritiskanje osvajačev na naše kraje, in če je Sovjetska Rusija voljna in pripravljena, da bi se današnje stanje na Balkanu obdržalo, v tem primeru bi naši interesi mogli biti le v skladu s temi interesi, kar je zelo ugoden temelj za razvijanje naših odnosov do SSSR... V celoti je psihološki moment za boljše razmerje z Rusijo zelo ugoden, ker temelji na stvarnih temeljih. K temu je treba dodati še vedno sveže in »starodavno zaupanje našega naroda v Rusijo, ki je morda sentimentalno, čeprav so Rusi pojem sentimentalnosti že vrgli iz svoje politike.«

»Samouprava« zoper SDS

Zadnje čase je razmerje med JRJ in SDS zaradi volitev na Hrvatskem postalo precej napeto. To dokazujejo tudi članki, ki jih prinaša Vildereva »Nova Rijec« kot glasilo SDS, ter odgovori belgrajske »Samouprave«. Belgrajska »Samouprava« je te dni prinesla določ članek zoper SDS, o kateri med drugim takole govori: »Še od poprej dobro vemo, kdo so samostanci iz Banije, kakšni so, kadar so v vladi, in kakšni, kadar so v opoziciji. Da so danes tako hudi nam je še bolj razumljivo. Nikakor ne morejo mirno prenesti dejstva, da so pri občinskih volitvah na Hrvatskem doživeli poraz. Zato se zdaj poslužujejo vseh nedovoljenih sredstev, da bi preslepili javnost z razlago volivnih izidov v svojo korist.« Nato list naglašajo, da SDS očita JRJ, češ da je JRJ zoper sporazum, medtem ko je zoper njega prej SDS ter povode, kako je g. Vilder leta 1928 prejel nagrado HSS. Zda pa ti ljudje niso več nikakoli eksperti za Hrvatsko. Nato list nadaljuje: »Stari nasprotniki skupnega sodelovanja in sporazuma spretno prikrivajo sledove ter udarjajo po tistih, ki so sporazum sklenili. Prav zato zdaj namigujejo celo na srbijanske opozicijske stranke ter skrivaj z njimi delajo sporazume za skupno akcijo, in sicer s tistimi skupinami, ki so se izrekle zoper sporazum z dne 26. avgusta. Ali je to lojalnost do dr. Mačka, ki se mu g. Vilder sicer tako rad in spretno priklanja?« V drugem članku se list peča z g. Vildere samim ter pravi, da ta gospod ni niti Srb ter zaradi tega tudi ne more biti voditelj Srbov. Ker je g. Vilder najbrže Hrvat, naj gre v HSS ali pa naj ustanovi zase kako novo stranko, če je ostal integralen Jugoslovian. List se potem norčuje iz bananja SDS, ki se baha s silo seljačke demokratske koalicije, češ koliko nas je. Pravi, da je to podobno tisti šali o Crnogorcju, ki je dejal: »Nas in Rusov je 200 milijonov«. List pravi: »Mi vemo, koliko je »Rusov«, naj nam on se to pove, koliko je samostojnih demokratov v SDK... Če hoče, mu bomo posepnili na uho, koliko ima pristašev med Srbi na Hrvatskem, ko vidimo njegovo občutljivost ob polomu njegove politike na Hrvatskem.«

Francoska poročila:

Nemci žele obkoliti Maginotovo črto

Pariz, 11. junija. Havas. V toku včerajšnjega dneva so poskušali Nemci izkoristiti vsa svoja krajevna napredovanja ter razširiti svojo operativno cono s tem, da so napadali povsod ob mostovih in prehodih. Z velikimi žrtvami se jim je posrečilo zasedeti nekaj ozemlja. Zapadno od Oise se vrši še nadalje frontalni pritisk. V prvi vrsti prodirajo oklepne enote, Nemške oklepne enote so prispele do spodnjega toka Seine med Rouenom in Vernonom. Nekaterim oddelkom se je posrečilo priti celo na drugo obalo reke, toda tu gre, kakor pravi uradno sporočilo, samo za nekatere oddelke in manj pomembne proboje. Pri sovražni pehoti je opaziti utrujenost. Tako postajajo napadi pehote med Beauvaisom in Oiso vedno manj srditi, čim več časa mine. Francozi se borijo stalno tudi med umikanjem. Umaknejo se nekaj kilometrov nazaj šele potem, ko so prizadeli sovražniku velike izgube. Letalstvo vedno bolj podpira čete.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 11. junija. AA. Havas. Uradno poročilo od 11. junija zjutraj se glasi: Potrjujejo, da so bili med morjem in Oiso preprečeni sovražni poskusi priti čez Seine. Med Oiso in Ourcq je sovražnik ponovi poskušal priti v stik z našimi novimi postojankami. Nič pomembnejšega ob Aisni in Meusi. Na alpskem bojišču so naše čete na svojih postojankah in niso bile napadene.

Pariz, 11. junija. Reuter. Iz francoskega uradnega poročila se vidi, da je nemško prodiranje v Champagni, ki ima namen obkoliti Maginotovo utrdbe in jih zavzeti od zadaj, pustilo. Na drugem krilu so bili vsi nemški poskusi, prekoračiti spodnjo Seine, preprečeni. V srednjem delu bojišča je prišlo do novega strategičnega umika, ki je omogočil Francozom zavzeti nove postojanke, katere še niso bile napadene. Poročila, da so odšle na francosko bojišče nove britanske čete, so javnost zelo ohrabrila.

En francoski vojak proti dvema ali trem nemškim, en tank proti štirim

London, 11. junija. t. Reuter: Danes popoldne je prišel v London član francoske akademije in znani pisatelj Andre Maurois. Med vojno opravljajo pri angleškem radiu službo pojasnjevalca razmer na francoskem bojišču. Takoj po prihodu je sprejel časnikarje in jim izjavil:

Zapustil sem Pariz včeraj, ko je prebivalstvo začelo bežati iz Pariza na vseh mogočih vozilih in peš. Vtis, ki ga imajo sedaj Francozi, da so Nemci tako blizu njihove prestolnice, je težko popisati. Edino, kar nas preveva, je to, da se danes Francozi vojskujejo tako, kakor se niso vojskovali nikdar v zgodovini. V tej strašni bitki se en francoski vojak bori proti dvema, včasih proti trem Nemcem, en francoski tank pa se bori proti trem ali štirim nemškim tankom. Kljub vsej te strašni premoči pa se naša vojska sijajno drži in zadržuje prodiranje skoraj na vsaj fronti.

Če bomo pravočasno dobili pomoč, tedaj bomo to vojno dobili, toda pomoč mora najti pravočasno. Ne gre za mesece, ampak dneve! Za nas je boljše dobro opremljena divizija, ki nam pride sedaj na pomoč ko pa deset divizij, ki bi prišle na pomoč šele čez nekaj mesecev.

Številni med nami upajo na pomoč iz Amerike. Mi poznamo Amerikance in vemo, da nam bodo pomagali, toda pomagati nam morajo takoj! Zda ne gre za govore, zda gre za tanke, topove. Vse to moramo dobiti čim prej v velikih količinah. Če nam bo vse to dano v duhu bitke in spopadov v Dunkerqueu, tedaj bomo dobili to vojno!

Topniški ogenj ob južni Maginotovi črti

Basel, 11. junija. AA. Reuter: Francoska artilerija je na južnem delu Maginotove črte srdito bombardirala nemške postojanke z onstran Rena in sicer zjutraj na vse zgodaj. Bombardiranje je spremljal artilerijski ogenj. Opaziti je bilo dve, požara, od katerih je bil eden posebno hud. V Nemčiji je nekaj na vso moč gorelo. Zatem je

Nemško vojno poročilo pravi, da odpor francoske vojske peša

Glavni stan vodje rajha, 11. junija. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Velika bitka med obalo Rokavskega preliva in Meuso je še vedno v polnem teku. Na desnem krilu in v središču se nadaljuje zasledovanje razpetih francoskih armad brez prestanka. Med Reimsom in Argono divja srdita, a uspešna bitka. Na več krajih so močni sovražni oddelki odrezani ter obkoljeni in bodo uničeni. Zaradi težkih in krvavih izgub kakor tudi zaradi izgub na ujetnikih in materialu vseh vrst občno peša sila sovražnega odpora.

Naši letalci so z bombami napadli pristanišče in pristaniške naprave v Havru, kjer so razdeljali pristaniške naprave ter potopili en rušilec. Poškodovali so tudi druge ladje, med njimi en rušilec in 2 prevozniki ladij po 6000 ton. Našim letalskim silam, ki so bombardirale goste sovražne kolone na njihovem umiku ter čete, ki so se zbirale, se je posrečilo razen tega z bombami zadeti več mostov čez Marno in čez spodnjo Oiso ter jih deloma porušili in s tem onemogočiti umik sovražnim četam.

Na Severnem morju so nemške letalske sile 9. junija z bombami zadale eno križarico in štiri prevozne ladje, ki so bile težko zadete, tako da je večina zgorela. Sovražna letala so ponovno pod varstvom noči metala posamezne bombe nad severno in zahodno Nemčijo. Znatne tvarne škode ni bilo. Skupne sovražne izgube v zraku so včeraj znašale 29 letal, od katerih jih je bilo pri letalskih spopadih samih sestreljenih 19, s protiletalsko artilerijo 6, ostanki pa je bil uničen na tleh. Razen tega so bili sestreljeni trije barabažni baloni. Od naših letal se jih osem ni vrnilo v svoja oporišča. Poročnik Pekelmann, ki je poveljeval četi pehote, je pokazal na čelu svoje čete zgledno hladnokrvnost ter prisilil osem sovražnih oklepnih edinic k vdaji.

Berlin, 11. jun. AA. Kakor prej je tudi zdaj težko zasledovanje sovražnika na desnem krilu. Hitro prodiranje močnih nemških oklepnih edinic in hitrih oddelkov, ki so tu nastopili, je dovedlo do

bilo opaziti pet raket, ki so padale druga za drugo nad nemške postojanke in so jih verjetno spustila francoska letala, da bi mogla ugotoviti škodo, povzročeno s francoskim topovskim ognjem.

Nemški tanki že pri Parizu

Pariz, 11. jun. b. Poroča se, da so nemške kolone tankov prišle že v pariško področje. Glavne borbe se vrše v dolini Seine, zapadno od Pariza in v dolini Ourque.

Berlin, 11. jun. b. Nemški letalci so danes metali letake nad Parizom, v katerih pozivajo Francoze, da opuste nadaljnji odpor. Nemški tanki so

Anglija pošlje v Francijo vsa razpoložljiva sredstva

London, 11. junija. Reuter: Angleška vlada smatra, da mora takoj z vsemi razpoložljivimi sredstvi in brez odloga stopiti v borbo v Franciji. Kontingenti svežih čet so že odšli iz Anglije in se izkrcali v Franciji, da bi okrepili angleške čete, ki se sedaj bore na strani francoskih zaveznikov. Ojačeno je bilo tudi angleško letalstvo v Franciji. Angleška mornarica neprestano bombardira nemške čete na obali.

London, 11. jun. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča, da je v noči med nedeljo in ponedeljem bilo vrženih čez 6000 zažigalnih bomb na gozdove v Ardenih in da so te bombe povzročile požar za požarom. Razen tega so nastale še

Živahne politične konference v zvezi s SDS

Belgrad, 11. jun. m. Tudi današnjemu dnevu so v notranje-političnem pogledu dajale obelodje številne konference, ki so jih imeli posamezni člani vlade.

Predvsem so imeli danes dopoldne sestanek člani vodstva samostojne demokratske stranke. Minister dr. Budisavljević in senatorja Vilder in Kosanović, ki so nadaljevali razpravo o stanju, ki je za to politično skupino nastalo po njenem znanem stališču, ki ga je z ozirom na zadnje občinske volitve v banovini Hrvatski zavzela proti JRJ in njenemu predsedniku vlade g. Cvetkoviću. Politični krogi, ki stoji blizu vodstva SDS, so po današnji konferenci ministra dr. Budisavljevića, Vildra in Kosanovića objavili, da samostojni demokrati trdo-

prispeli v bližino Pariza, ki so ga obkolili na severu v polkrogu od 30 do 35 milj.

Pariz, 11. jun. b. Vojni poveljnik Pariza je izdal enoči nove odredbe za obrambo Pariza. V teku včerajšnjega dne so bila premeščena posamezna ministrstva v pokrajino. Premestitev uradov se je nadaljevala tudi danes, tako da bodo ostali v Parizu samo najvažnejši uradi, ki so potrebni za obrambo mesta.

Ameriško veleposlaništvo je še v Parizu

Pariz, 11. junija. AA. Reuter. Britansko veleposlaništvo je zapustilo Pariz. Veleposlaništvo USA je še vedno tam.

Pariz, 11. junija. t. Reuter. Člani diplomatskega zbora, ki so zapustili Pariz ponoči, so srečno prišli na svoja mesta v provinci. Številni člani diplomatskega zbora so govorili, da so bili zasledovani od letal, zasledovani je bil tudi avtomobil paškega nuncija Naleria Valerija.

Presoja položaja v Londonu

London, 11. jun. t. Havas: Poučeni krogi v Londonu mislijo, da bo čez tri ali štiri dni uničen nemški pritisk. Pričakujejo, da Francozi na Rethelu sovražnika zadržujejo.

vratno vztrajajo na svojem dosedanjem stališču, ki ga je obrazložil minister dr. Budisavljević.

Na drugi strani je pa imel podpredsednik vlade dr. Maček daljši razgovor s posameznimi hrvatskimi ministri. Najprej je povabil k sebi ministra za pošto, brzojav in telefon dr. Torbarja, za tem finančnega ministra dr. Šuteja, končno pa ministra brez portfelja dr. Bariš Smoljana. Po teh razgovorih je g. dr. Maček sprejel tudi predsednika vlade g. Dragiša Cvetkovića. Po daljši konferenci sta oba vodilna politika sedanje vladne kombinacije med drugim tudi razpravljala o vseh aktualnih notranje-političnih vprašanjih, ki so trenutno na dnevnem redu.

Obravnava proti morilcem dr. Šufclaja

Zagreb, 11. junija. b. Danes se je nadaljevala razprava proti Branku Zvergerju in tovarišem zaradi umora vseučiliškega profesorja Šufclaja. Zaslisane so bile posamezne priče, od katerih so nekatere težko obremenjevale obtožence.

Posebno zanimiva je bila priča Manko Gagliardi, ki je bil intimen prijatelj pokojnega Šufclaja. Zaslisane so bile tudi priče drugih tovarišev, ki so bili v bližini Šufclaja v času njegove smrti.

Odborova seja katoliških škofov

Zagreb, 11. jun. b. Danes ob 9.30 je pričel svoje delo poslovni odbor episkopata v nadškofjskem dvorcu v prisotnosti dr. Alojzija Stepinca, nadškofa zagrebskega, dr. Ivana Šarića, nadškofa vrhbosanskega, dr. Ujčića, nadškofa belgrajskega, dr. Klemna Bonafatića, škofa splitskega, dr. Antona Aškamovića, škofa djakovskega, dr. Josipa

Srebrniča, škofa krškega, o. Jeronima Mileta, škofa šibenškega in dr. Viktorja Burića, škofa senjskega. Konferenca poslovnega odbora episkopata bo trajala verjetno dva dni.

Strogo izvajani brezmesni dnevi

Belgrad, 11. junija. m. Subotička policija je na brezmesna dneva preteklega torka in petka izvršila racije po mesnicah in gostilnah ter zalotila 15 mesarjev, ki so skrivaj svojim odjemalcem prodajali meso na ta dva dneva. Zalotila je tudi dva gostilničarja, ki sta svojim gostom postregla z mesom. Vse kršitve predpisanih brezmesnih dni je policija zaprla ter jih izročila sodišču, kar dokazuje, da bodo oblasti pričele strogo nadzorovati izvajanje omenjene uredbe.

Zagrebska knjižnica

Zagreb, 11. jun. b. Danes ob 11 dopoldne je zagrebski župan dr. Mato Starčević odprl mestno knjižnico, ki je bila ustanovljena pred 33 leti in ima danes nad 50.000 zvezkov. V čitalnici so na razpolago številni časopisi, v prvi vrsti iz banovine Hrvatske, potem glavni listi iz države, pa tudi iz inozemstva. Zatem je mestni župan odprl mestni higienski muzej.

Belgrajske novice

Belgrad, 11. junija. m. Gradbeni minister je izdelal uredbu o izdelavi in uporabi golih in izoliranih elektr. vodov in izoliranih cevi in priprave. Uredba je objavljena v današnjih »Službenih Novinah«.

Belgrad, 11. junija. m. Minister za trgovino in industrijo je predpisal uredbu o prenosu pristojnosti za podeljevanje dovoljenj gostinskih obratov od banov na oblasti I. stopnje. Uredba je objavljena v današnjih »Službenih Novinah« ter je stopila v veljavo osmi dan po objavi.

Belgrad, 11. junija. m. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je izdal navodila za izvajanje uredbe o doprinosu za narodni invalidski sklad. Vsa ta navodila so objavljena v današnjih »Službenih novinah«.

Ob sklepu lista:

Zavezniška letala so bombardirala Asmaru

London, 11. junija. Reuter: Zavezniška letala so danes bombardirala letališče in hangarje na letališču v Asmaru (Eritreja). Ta letališča so bila največja italijanska letališča v bližini Rdečega morja. Tri naša letala se niso vrnila.

Rojstni dan kneginje Olge

Ljubljana, 11. jun. Ob priliki rojstnega dne Nj. kr. Vis. kneginje Olge je poslan ban dravske banovine dr. Marko Natlačen tole brzojavno čestitko:

Ob priliki rojstnega dne izrekam Vašemu kr. Visočanstvu najlepše čestitke in najboljše želje v svojem in v imenu prebivalstva poverjene mi banovine, zagotavljač Vas obenem popolne udanosti. Ban dr. Marko Natlačen.

Belgrad, 11. junija. AA. O priliki rojstnega dne Nj. kr. Vis. kneginje Olge je bila danes zahvalna služba božja v dvorski kapeli na Dedinju. Udeležili so se je Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga s princezino Elizabeto, dvorne dame in člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja.

Belgrad, 11. junija. m. Listi poročajo o zahvalni službi božji, ki je bila danes dopolnena ob priliki rojstnega dne Nj. Vis. kneginje Olge v dvorski kapeli na Dedinju. Tukajšnje popoldansko časopisje prinaša tudi slike kneginje Olge ter v priložnostnih člankih opisuje plemenito delo kneginje Olge v najrazličnejših dobrodelnih organizacijah, predvsem v zimskih mesecih in o skrbi, ki jo posveča kot predsednica društvu Rdečega križa.

Angleški kralj čestita romunskemu kralju

London, 11. jun. AA. Reuter: V pismu, s katerim je angleški kralj Jurij VI. čestital romunskemu kralju Karolu II. k njegovim desetletnici, odkar je stopil na prestol, je poudaril sledeče:

Z živim zanimanjem sem zvedel za čedalje tesnejše vezi med balkanskimi državami ter za njihovo okrepljeno odločenost, da se upro napadu, s katere koli strani. S spoštovanjem in občudovanjem sem spremljal prizadevanja vaše vlade za neodvisnost in nevtralnost Rumunije. Želim vam vedno uspeha pri teh prizadevanjih. Iskreno pa upam, da bodo Rumuniji prihranjene vojne grozote.

Pošta iz Južne Amerike bo prihajala čez Sovjetijo

Buenos Aires, 11. jun. DNB: Z ozirom na novo nastali položaj z vstopom Italije v vojno, je glavno ravnanje pošte in telegrafa republike Argentine razglasilo, da ustavlja sprejem pism in denarnih pošiljk po dosedanjih potih v Evropo. Zvezo med Evropo in Južno Ameriko so vzdrževale italijanske ladje. Poročilo pripominja, da se bo od primera do primera sprejemala pošta za srednjo in vzhodno Evropo. Ta pošta bo poslana preko Združenih ameriških držav, Japonske in pa Sovjetske Rusije. Pošiljke za balkanske države in bližnji Vzhod preko Anglije se bodo prevzemale samo na riziko pošiljatelja. Trdijo, da argentinska vlada sklepa o tem, ali je treba prepovedati argentinskim ladjam pluti pod lastno zastavo v Evropo.

Tedenska razprava v spodnji zbornici

Podpredsednik angleške vlade Atlee o umiku na Norveškem in o vojni z Italijo

London, 11. junija. t. Reuter. V spodnji zbornici je bila danes običajna tedenska razprava o položaju na bojišču. Ker predsednik vlade Churchill ni bil na seji, je podpredsednik vlade major Atlee podal poročilo o položaju. V svojem poročilu je med drugim izjavil:

Naš umik iz Norveške

Ker je predsednik vlade zadržan, bom jaz podal poročilo o položaju na bojišču. Ker je bil pritisk na drugih bojiščih premočan, so se naše čete umaknile iz Norveške. Norveške čete na severnem Norveškem so položile orožje, ker jim je tako ukazal njihov kralj. To pa se je zgodilo zato, da bi se preprečilo nadaljnje razdejanje dežele. Norveški kralj in norveška vlada sta prišla k nam, kjer bosta štela norveške koristi in skrbela naprej za usodo Norveške.

Z veliko žalostjo smo ukazali umik naših čet z Norveške in to ravno v trenutku, ko se je potek bojev razvijal za nas ugodno. Zavzeli smo Narvik. Boji na Norveškem so trajali dva meseca in so se naše čete s kombiniranimi enicami vojskemale daleč od svojih oporišč. Premož sovražnika je bila velika.

Odločili smo se za umik z Norveške tedaj, ko je bilo jasno, da se usoda vseh demokracij odločuje na bojišču ob Sommi in je od poteka te bitke odvisna tudi usoda Norveške in drugih narodov. To je bilo hudo za norveškega kralja in za norveško vlado, toda to se je moralo zgoditi. Dva meseca so se Norvežani borili proti Nemcem in v bistvu niso bili premagani.

Norveška vlada bo sedaj vsa svojo sredstva dala na razpolago zaveznikom pri njihovem nadaljnjem vojskovanju proti Nemčiji. To je lep dokaz, da norveški narod veruje v zmago zaveznikov.

Izgubili smo nosilko letal in dva rušilca

Obžalujem, da moram obvestiti spodnjo zbornico, da smo v severnih vodah izgubili nosilko letal »Glorious«, dva rušilca in prevozniki petrolejski parnik ter parnik za tankanje. Vse te enote so spremljale prevoz naših čet z Norveške.

Zakaj se vojskujemo z Italijo

Od danes jutraj naprej pa smo v vojnem stanju z Italijo. Italija je napovedala vojno Franciji in Angliji. Malokdaj je bila kaka odločitev sprejeta. Prav gotovo ni bilo nobenega razloga za prepričanje med Italijo ter Francijo in Anglijo. Zavezniki naroda se nista nikdar vojskovala proti Italiji. Angleške simpatije in francosko orožje so v 19. stoletju podprle italijansko bitko za zedinjenje. Anglija in Francija sta vse storili, da se vojska ne bi razširila na Sredozemlje. Pri tem sta bili zelo potrpežljivi in se nista dali zapeljati.

Zaplenili smo že 24 italijanskih parnikov

Zakaj pa nam je Italija napovedala vojno? Zato, ker gospod Mussolini upa, da se bo sedaj

lahko obogatil s plenom. Do sedaj smo zaplenili na visokem morju 14 italijanskih parnikov, deset pa jih je bilo v angleških pristaniščih ob napovedi vojne, trije pa so se sami potopili. Tudi Italija bo sedaj začela čutiti našo blokado.

Dva »...« sta se sedaj odločila, da bosta uničila demokracijo in demokracije države. Kmalu po Mussolinijevem govoru pa je poslan predsednik Združenih držav svojo poslanico ameriški mladini. Misli Rooseveltovega govora so življenjsko vplivale na vse evropske narode, ki še živijo v svobodi. Njegov govor zagotavlja, da bodo Združene države z vsemi materialnimi sredstvi podprle zaveznike, dokazuje, da bo nazadnje zmaga le na naši strani.

Ta novi napad nas ne sme prav nič razburiti. Prav tako ne sme prav nič vplivati na naš sklep, da moramo uničiti vse naše sovražnike. Mi moramo zaupati v našo oboroženo moč in zaupati moramo v to, da bomo zmagali. Našo zavest v trenutku, ko je naš napor na višku in ko z vso silo delamo samo za to, da bi zboljšali vse sredstva za vojskovanje, mora dvigniti prepričanje, da se ne borimo samo zase in za svobodo svojih narodov, ampak tudi za svobodo človeškega duha.

Rooseveltov govor:

Združene države bodo še bolj podprle zaveznike

Charlottesville, 11. junija. Reuter. Predsednik Roosevelt je imel snodi v Charlottesville v državi Virginiji o priliki predaje diplom govor, v katerem je v glavnem dejal:

Narod in vlada Združenih držav sta z največjim in najresnejšim nemirom izvedela za odločitev italijanske vlade udeležiti se sovražnosti, ki sedaj besni v Evropi. Ameriške republike se nahajajo na strani onih narodov, ki so v borbi z bogovi sovraštva. Zedinjene države bodo nastopile v dveh smereh. Mi bomo dali onim, je dejal Roosevelt, ki se upirajo sili, večja materialna sredstva našega naroda, istočasno pa bomo pospešili uporabo teh sredstev, da bi tudi sami v obeh Amerikah razpolagali s pripravljenim moštvom, da bi lahko odgovorili nalogi, ki bi eventualno lahko nastopila v primeru izredne potrebe.

Vsa pota, ki vodijo k ustvaritvi teh ciljev, morajo biti zavarovana pred ovirami. Mi ne bomo popustili v svojem tempu in ne bomo krenili s svojega pota. Časi so taki, da se zahteva predvsem vsa hitrost.

Roosevelt je nato pozval Amerikance, naj prevzamejo žrtve in naj se z vsemi silami posvetijo delu. Obrazložil je napore ameriške vlade, da bi Italijo ohranila v miru. Poudaril je, da je predložil in izjavil svojo pripravljenost, zahtevati od ostalih zainteresiranih držav zvesto izpolnitev vsakega sporazuma, ki bi bil sklenjen glede preureditve odnosov, kar je zahtevala Italija, ako Italija ne vstopi v vojno. Na žalost, je dejal Roosevelt, vodja italijanske vlade ni bil pripravljen sprejeti predloženega postopka. Roosevelt je tudi poudaril, da je skušala ameriška vlada sodelovati z italijansko vlado za izvedbo stalnejšega reda na svetu. Ta red naj bi obsegal zmanjšanje oborožitve in liberalnejši mednarodni gospodarski režim. Navzlic temu se je italijanska vlada izjavila za ono, kar je imenovala »svoboda morja«, ter stopila na stran Nemčije. Na ta način je Italija pokazala, da ne spoštuje pravice in varnosti drugih narodov ter življenja prebivalcev onih držav, ki jih je neposredno ogrozila razširitev vojnega spopada.

Ob koncu svojega govora je Roosevelt izjavil naslednje: Italija je tudi dokazala, da ni pripravljena mirno uresničiti svojih zahtev.

O politiki ameriških izolacionistov je Roosevelt dejal: Nekateri izmed njih očitno gojijo še vedno upanje, da si mi lahko neovirano dovolimo, da

Združene države postanejo osamljen otok na svetu, nad katerim naj bi vladala filozofija sile. Naravno je, da se mi sprašujemo, je dejal Roosevelt, kako bi mogli preprečiti, da bi državljani naše države prispeli v ječo, ki mu jo pripravljajo nasilneži.

V pripravljeni tekst svojega govora je Roosevelt zapisal še tale stavek:

Na današnji dan 10. junija 1940 je roka, ki je držala bodalo, zarila to bodalo v hrbet svojega sosedu.

New York, 11. junija. AA. Reuter. Predsednik Roosevelt je izjavil snodi, da so določbe zakona nevtralnosti Zedinjenih držav razširjene na Italijo.

Združene države so zelo blizu vojne

New York, 11. junija. AA. Reuter. Predsednik newyorške občine La Guardia je izjavil predstavnikom tiska, da so danes Združene države mnogo bližje vojni kot so bile v dneh, ko je bila potopljena »Lusitania«. La Guardia je dejal, da je bil Rooseveltov govor naravnost odličen in da je Roosevelt šel v svojem govoru, ne da bi objavil vojno, tako daleč, kolikor je bilo le mogoče. Mislim istotako kot Roosevelt in to je Roosevelt zelo jasno povedal. La Guardia potuje v Kanado, kjer bo imel jutri govor.

Ford bo izdeloval 1000 letal dnevno

Detroit, 11. junija. Havas. Henry Ford je izjavil, da zdaj njegovi inženirji izpopolnjujejo nov tip letalskega motorja, ki bo popolnejši od sedanjih. Ford je že pred nedavnimi izjavil, da bi mogel izdelati na dan po tisoč letal. Od tedaj skupno s svojimi inženirji proučuje lovsko letala vrste Curtis, ki mu jih je poslalo ameriško vojno poveljstvo, da bi spoznal, če je takšna letala možno v njegovi tovarnah izdelovati v velikih serijah.

Abesinski cesar v Londonu

London, 11. jun. AA. Havas: Bivši abesinski cesar je odpotoval iz Bata, kjer je sedaj prebival, takoj po italijanski objavi vojne v London.

Neznana podmornica ustavila ameriški parnik »Washington«

New York, 11. junija. t. Reuter. Danes je neznana podmornica ustavila blizu Lizbone veliki ameriški parnik »Washington«, ki je vozil domov Amerikance iz Evrope. Na parniku je bilo 1020 potnikov. Podmornica je dala parniku povelje, da naj se ustavi in da naj takoj vsi potniki z rešilnimi čolni odplujejo na morje. Ko je 570 potnikov že zapustilo parnik, je poveljnik podmornice dal znak, da naj se izkrcavanje ustavi, češ da ni ustavil pravega parnika. Sporočil je še, da čaka na neki drugi parnik.

Straža Kanadcev pred kraljevo palačo v Londonu.

Belgija se vojskuje naprej

Pariz, 11. junija. AA. Reuter: Po končani seji belgijske vlade je bilo izdano poročilo, ki pravi, da bo Belgija nadaljevala vojno na strani zaveznikov vse do zmage.

Angleško letalstvo je vrglo nad Belgijo v zadnjih dneh na tisoče letakov, ki vsebujejo zadnjo izjavo predsednika belgijske vlade Pierlota, podano v parlamentu. Po tej izjavi bo Belgija nadaljevala vojno.

Japonska ostane mirna

Tokio, 11. jun. t. Reuter: Danes je bila seja vlade, na kateri so razpravljali položaj, ki je nastal zaradi vstopa Italije v vojno. Poučeni krogi izjavljajo, da ta dogodek ne bo spremenil stališča Japonske, ki se bo še bolj posvetila ureditvi zadev na Kitajskem. Pač pa bo skrbno pazila na to, da se vojna ne bi razširila na Daljni Vzhod.

Norveški kralj v Londonu

London, 11. jun. AA. Reuter: Norveški kralj Haakon in prestolonaslednik Olaf sta prispela v London. Na železniški postaji so ju sprejeli predsednik in člani norveške vlade ter predstavniki angleške vlode. Norveški suveren se je podal takoj z avtomobilom v Buckinghamski dvorec.

Cripps odpotoval v Moskvo

Sofija, 11. jun. AA. Reuter: Davi je s ruskim letalom odpotoval iz Sofije v Moskvo novi britanski veleposlanik v Sovjetski Rusiji sir Stafford Cripps.

Iz madžarskega parlamenta

Budimpešta, 11. jun. AA. MTI: Na predlog predsednika poslanske zbornice Tasnadyja je zbornica brez razprave z 200 proti 21 glasovi sprejela zakonski osnutek stranke puščastih križev o posebnem položaju narodnostnih skupin. Predsednik poslanske zbornice je ugotovil, da bi uzakonjenje tega osnutka kršilo samo temelje madžarske ustave. Izvzemši poslancev stranke puščastih križev so vsi ostali poslanci protestirali proti temu osnutku ter vzklkali: »Izdajalci, ven!« Ko je spet nastal v poslanski zbornici mir, so poslanci brez razprave sprejeli predlog, da se podaljšajo izredna pooblastila vlade vse do 2. januarja 1941.

V pokrajini severno od Pariza se blizu bitke, ki se po svoji ljutosti in obsežnosti more primerjati samo s boji za Verdun v svetovni vojni. Na splošno je mogoče reči, da Nemci postopoma napredujejo proti jugu kljub našim junakom odporu Francozov in kljub velikim izgubam. Po vojnih poročilih so vedno oklopne divizije tiste, ki zanjejo odločilne uspehe.

Predor, ki so ga Nemci napravili na zapadnem delu bojišča pri Rouenu, so v teku večerajšnjega dneva razširili še dalje proti jugovzhodu tako, da

stojajo od Rouena pa do Vernona nemške čete na Seini, mestoma pa so jo tudi že prekorale. Med Beauvaisom in Oisom, to je v središču bojišča, se francoske čete še vedno drže, kljub silovitim sovražnim napadom. Pač pa je popustilo desno krilo obrambe, južno od Soissons, kjer so nemške čete prekorale reko Oureq in se bližajo desnemu bregu Marne. Načrt nemškega poveljstva je sedaj že razviden. Vidi se, da hočejo prebiti francoske čete levo in desno od Pariza na Seini in na Marni in tako zajeti Pariz z obeh strani.

Zelo močni boji so tudi divjali južno od Rethela v Argonih, kjer pa se je Francozom posrečilo zaustaviti nemško prodiranje. Nemci napadajo v velikanskih množicah in ne štedijo ne ljudi ne materiala, da timpreje zlo-miljo sovražni odpor. Francozi se branijo s silno hrabrostjo, dasi so v hudi manjšini. Po neuradnem francoskem poročilu so nekatere divizije v boju od 10. maja dalje. Trenutno še ni razvidno, kakšne posledice ho za severno bojišče imel poseg Italije v vojsko.

Gospodarstvo

Italijansko gospodarstvo

Z vstopom Italije v vojno se je priključilo v bojni metez 43 milij. ljudi, kolikor jih je štela Italija po zadnjih cenitvah. V italijanskih posevkih pa živi okoli 9 milij. ljudi.

Italija sama meri 310.000 km² in šteje na tem ozemlju, kot že omenjeno 43 milij. ljudi, tako da pride povprečno na 1 km² 140,5 prebivalca. Pripominjamo, da znaša gostota prebivalstva v naši državi po zadnjih podatkih za 1938 samo 63 prebivalcev na km².

Posestva:

Italijanska posestva so naslednja:

V Afriki: Libija 1.760.000 km², od česar odpade na puščavo 1.206.000 km². Tu živi 870.000 ljudi; Eritreja, ki tvori obnememljivi pas v Somaliji italijansko vzhodnoafriško cesarstvo, ima površine 221.000 km² in okoli 1 milij. prebivalcev. Somalija ima na površini 702.000 km² 1,3 milij. prebivalcev, sama Abesinija pa na 785.000 km² 5,3 milij. ljudi.

V Aziji: Tu ima Italija majhno koncesijo v Tientsinu, ki ne pride dosti v poštev, večja njena posest pa so Egejski otoki, imenovani Dodekanes (Dodekanesos pomeni 12 otokov). Tu živi na 2.700 kv. km nad 140.000 prebivalcev.

Industrija.

O gospodarstvu žal Italija od začetka nove vojne sem ne objavlja več statističnih podatkov razen ob nekaterih prilikah. Zato tudi ne moremo podati trenutne slike položaja italijanskega gospodarstva. Omeniti pa moramo, da je Italija velika industrijska država. Po statistiki iz leta 1936, ko je bilo zadnje ljudsko štetje v Italiji, je bilo od pridobitno zaposlenega prebivalstva v kmetijstvu zaposlenih samo še 48,2%, v industriji in prometu pa že 33,1%, v trgovini pa 8,2%.

Po neki statistiki z dne 1. oktobra 1939 je bilo v Italiji 150.278 italijanskih podjetij s 3 milij. 597.000 delavci. Nadalje je bilo tega dne še 58.982 obrtnih podjetij z 222.700 delavci. V industriji in obrt je bilo investiranih 110 milijard lir. Na veliko industrijo, ki zaposluje nad 250 delavcev, je odpadlo 1.153 podjetij s 1.533.000 delavci. Največji del italijanske industrije se nahaja na severu t. j. 43%, dočim je v srednji Italiji samo 27% vse italijanske industrije.

Italijanska mesta.

V naslednjem podajamo statistiko prebivalstva največjih italijanskih mest. Dne 20. aprila 1936 (po zadnjem ljudskem štetju) je imela 22 velikih mest, t. j. mest, ki so štela nad 100.000 prebivalcev. Ta mesta so naslednja: Rim 1.179.000, Milan 1.114.000, Neapol 876.000, Turin 637.000, Genova 631.000, Palermo 417.000, Florenca 331.000, Bologna 278.000, Benetke 270.000, Trst 252.000, Catania 244.000, Bari 196.000, Messina 195.000, Verona 162.000, Padova 143.000, Tarent 138.000, Livorno 128.000, Brescia 128.000, Ferrara 120.000, Reggio v Kalabriji 118.000, La Spezia (največje italijansko vojno pristanišče).

Poštna hranilnica v letu 1939

Pretekli mesec smo poročali o razdelitvi sredstev PH na koncu lanskega leta, tako v aktivnem kakor tudi v pasivnem poslu. Sedaj so nam na razpolago še naslednji podatki o poslovanju PH v lanskem letu.

Lansko leto je izplačala, oziroma pripisala na obrestih PH 46,1 milij. din (49,1), od česar pa je bilo odtegnjeno za rentni davek 1,4 (1,5) milij. din, posebnega prispevka za narodno obrambo pa 0,34 milij. dinarjev.

Promet na čekovnih računih je lani narasel od 94,8 na 104,04 milijarde din, istočasno pa je narasel tudi odstotek brezgotovinskega prometa od 55,70 na 56,65%, kar je najvišji odstotek od zabeleženih poslovanj sem. Po podružnicah se razdeli promet takole: centrala 51,3, Zagreb in Sušak 25,2, Ljubljana 13,8, Sarajevo 7,2, Skopje 2,65 in Podgorica 0,9 milijarde din. Saldo čekovnih računov je narasel v teku leta od 1.709,9 na 2.023,0 milij. din. Predvsem se PH poslužuje trgovci (z 8030 računi), društva, klubi, odbori itd., s 3147 računi, nadalje industrije s 2320, državni uradi s 1704, časopisi in revije 1120, denarni zavodi 1012 itd. Število inozemskih čekovnih računov se je lani zmanjšalo od 1634 na 1243, od tega iz Nemčije od 1259 na 1003, iz Češko-Moravskega protektorata od 186 na 76.

Krediti PH so bili na koncu lanskega leta naslednji (v milij. din, v oklepajih podatki za leto 1938): državni uradi 1.228,7 (1.086,36), občina mesta Belgrada 25,24, zadržne ustanove 163,0 (168,9), denarne zavode 90,0 (118,055), nadalje prehodna dolgotrajna posla 221,95 (229,3) milij. din. Od kreditov drž. ustanovam odpada na ministrstvo financ 937,7, na ministrstvo pošl, brzojava in telefona 39,75 in monopolno upravo 251,2 milijonov dinarjev.

Kreditov združenim in njih zvezam je bilo na koncu lanskega leta odobrenih 275,36, izkoriščenih pa 163,0 milij. din. Od odobrenih kreditov je odpadlo na Slovenijo 140,65, na Hrvaško 49,6 in ostale pokrajine v državi 85,1 milij. din. Od kreditov denarnim zavodom v znesku 174,8 milij. din je bilo izkoriščenih 90,0 milij. din. Od odobrenih kreditov odpada na Slovenijo 31,15, na Hrvaško 38,35, ostalo državi 105,1 milij. din.

Lombardni krediti so se zmanjšali od 30,0 na 29,6 milij. din.

Vrednostni papirji so narasli od 948,4 na 972,44 milij. din. Prvič prinaša poročilo tudi podrobne podatke o sestavi portfelja vrednostnih papirjev. Državnih papirjev je bilo 825,6 milij. din, od tega največ vojne škode 245,6, 6% obveznic za javna dela in državno obrambo 250,0 in 5% srednjeročne obveznice za financiranje javnih del 250,5 milij. din. Od slednjih je bilo 74,3 milij. din last rezervnega sklada (kot prejšnje leto). Na posojilo naši banovini odpade 57,8 milij. din, na delnice pa 89,0 milij. din. Največ je imela PH delnice Narodne banke: za 41,07 milij. din, nadalje delnice Priv. agr. banke 20,4, družbe »Silos« 22,1, Priv. deln. družbe drž. tvornice svile 5 in družbe za značni promet »Aeropot« 0,45 milij. din.

Nepremičnine so se zvišale od 124,8 na 140,25 milij. din, od česar odpade na nepremičnine rezervnega sklada 27,1 (25,7) milij. din.

Blagajniške rezerve in naložbe na žirovni račun Narodne banke so znašale na koncu leta 1939 407,6 milij. din, dočim so pred letom dni znašale 560,76 milij. din.

Prehodna aktiva, razna aktiva in inventar so znašali 38,75 (19,2) milij. din.

Med pasivi so znašale vloge na hranilne knjižice 1.023,4 (1.284,66) milij. din, vloge na čekov-

112.000 in Cagliari 111.000 ljudi. Iz tega se vidi, da je tudi večina velikih mest v severni Italiji, predvsem v Padovi nižini. V naši državi imamo le tri mesta z nad 100.000 prebivalci.

Zunanja trgovina.

Italija ima znatno zunanjo trgovino. Leta 1938 je znašal obseg njene zunanje trgovine 21 milijard lir.

Glavni predmeti uvoza v Italijo so bili naslednji (po vrednosti): premog in koks, pšenica, surov bombaž, mineralna olja, stroji, baker, les in celuloza, volna, kemični proizvodi itd. Nasprotno pa je Italija največ izvažala: bombažnega predvina in tkanin, umetne svile, oranž, svežega sadja, vina, avtomobilov, strojev in aparatov itd.

Velik del italijanskega uvoza je prihajal iz držav severne in južne Amerike, Nemčije, Indije, Avstralije, kar se zaradi vstopa v vojno zelo pozna, saj so to v veliki meri angleška posestva. Izvoz pa je bil zlasti močen v Nemčijo, italijanska posestva, severno Ameriko, Anglijo itd. Pri tem se je Italija posluževala predvsem cenene morske poti in je imela veliko lastno trgovinsko mornarico. Leta 1914 je imela 637 večjih ladij z 1 milij. 430.475 tonami, sredi lanskega leta pa 1.227 ladij s 3.424.804 tonami. Če pa vpoštevamo samo prekoceanske parnike in motorne ladje, je imela sredi lanskega leta Italija 233 takih ladij s 1.756.764 tonami.

Naša trgovina z Italijo

Naša trgovina z Italijo je bila vedno znatna. Leta 1939 n. pr. je znašal naš uvoz iz Italije 556,95 milij. din ali 11,71% vsega našega uvoza (1938 444,7 milij. din ali 8,94%), v Italijo pa smo lani izvozili za 583,5 milij. din ali 10,57% vsega našega izvoza (1938 324,3 milij. din ali 6,43%).

Tudi v tekočem letu je bila naša trgovina z Italijo znatna. Uvoz je znašal v prvih 6 mesecih iz Italije 556,95 milij. din, izvoz v Italijo pa 583,5 milij. din, tako da je naša trgovina lanskega leta znatno aktivnost v našo korist. Delež Italije se je torej v tekočem letu zelo povečal.

Tudi v vojnem času je pričakovati, da se bo naša, predvsem izvozna trgovina povečala. V tem oziru je važno, da se ravno sedaj mudi večja naša trgovinska delegacija pod vodstvom pomočnika zunanjega ministra g. Milivoja Pilje v Italijo, ki bo imela priložnost razpravljati z Italijo že podrobnosti za izmenjavo blaga v sedanjih, izpremenjenih razmerah.

Poseben problem bo gotovo tvorilo tudi vprašanje tranzitnega prometa skozi Italijo. Doselej je bila Italija za nas važen posrednik pri nakupu prekomorskih proizvodov, kar bo skušala obdržati tudi v bodoče. V koliko bodo to razmere omogočale, je težko reči kakor so sploh prerokovanja v današnjem času, ko se iz dneva v dan izpreminja položaj, nemogoča stvar.

nih računih 2.023,0 (1.709,0) milij. din, skupno 3.046,4 (2.994,56) milij. din.

Lastna sredstva PH tvorijo razni skladi, ki znašajo skupno 210,55 (207,37) milij. din, od tega odpade na redni rezervni sklad z dotacijo iz čiste dobička za 1939 126,7 (100,0) milij. din, na poseben sklad za kritje dvomljivih terjatev 22,74 (21,3), skladu za tečajno razliko 61,1 (86,07) milij. Redni rezervni sklad mora doseči 250 milij. din in je z dotacijo z dobička za 1939 že dosegel polovico te vsote.

Čisti dobiček PH je narasel od 68,2 na 78,7 milij. din in se dodeli iz njega 23,6 (9,0) za dotacijo rednemu rezervnemu zakladu.

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

Zemljiškoknjižni urad okrajnega sodišča je ta mesec naravnost oblegan s predlogi za prenos lastniške pravice na različne kupce. Do 10. t. m. je bilo predloženih in zaznamovanih pri tem uradu 76 kupnih pogodb za vrednost 3.392,792 din. Največ interesentov je za stavbne parcele in vile na periferiji mesta. Tudi zemljiškoprometna komisija je ta mesec močno oblegana s prošnjami za odobritev raznih kupnih pogodb. Naj navedemo najvažnejše posestne spremembe.

Gregorčič Josip, posestnik, Ljubljana, Miklošičeva c. 17, je prodal Slavko Goršekovi, posestnici v Ljubljani, Rožna dolina IX/30, nepremičnino vložno št. 1103 k. o. Vič (vša in dvorišče) za 175.000 din. Bagatelj Anton, inšpektor notr. ministrstva v Belgradu in soproga Marija sta prodala Nuši Fistarjevi, zasebnici, Babino polje pri Prezidu, 2 parcele št. 181/10 in 181/17 k. o. Dravlje za 140.000 din.

Goletz Lado in Zora, posestnika v Kranju, sedaj na Stožicah št. 150, sta prodala Otmariju Kolencu, trgovcu in posestniku na Stožicah št. 15, ne-

premičnino vl. št. 791 k. o. Stožice (vrt in hiša št. 150) za 230.000 din.

Kodelja Matija, posestnik na Viču št. 12, je prodal Mestni občini Ljubljanski travniško parcelo št. 1146/8 k. o. Vič, v izmeri 23.322 m² za 349.830 dinarjev. Kvadratni meter po 15 din. Tu namerava mestna občina, kakor za Bežigradom, zgraditi moderno delavsko kolonijo.

Hanus Alojzija, posestnica, Ljubljana, Pražakova ulica št. 12 je prodala Mestni občini Ljubljanski parcelo št. 434 k. o. Petersko predmestje I. del v izmeri 11.210 m² za 560.500 din (kv. m. po 50 din). Brezplačno pa je prodajalka odstopila občini parcelo št. 457/29 v izmeri 317 m² iste k. o.

Martinc Fran, posestnik v Ljubljani, Trnovski prietaš št. 22, je prodal Meksu Dahsu, tiskarničnemu faktorju in soprogi Pavli, Ljubljana, Prule št. 23, in Združenju grafičnih faktorjev kraljevine Jugoslavije, podružnica Ljubljana, parcelo št. 25/13 k. o. Karlovo predmestje za 158.600 din. Kv. m. je bil po 200 din.

Kričej Drago, uradnik OUZD v Ljubljani, Medvedova ul. št. 17, je prodal Jožefi Peterlinovi, trgovski soprogi, v Lanišču pri Škofelji parceli št. 62/2 in 60/2 k. o. Petersko predmestje II. del v izmeri 225 m² za 82.500 din.

Zaznamovanje so še mnoge kupčije v vrednosti od 10.000 do 50.000 din.

— Pri lenivosti črev je blagodejno delujoče sredstvo naravna »Franz-Josefova« grenka voda, ki zmanjšuje težave, ker čisto že majhne količine dobro delujejo.

Reg. S. br. 15485 od 28. novembra 1935.

Razsodišče ljubljanske borze. Od 1. julija do 15. avgusta t. l. ne bo ustnih razprav, pač pa se bodo eprejemale tožbe.

Dovoljeno zvišanje cen. Kr. banska uprava je odobrila tvrdki Franc Zangger, Celje, da sme prodajati bučno olje po 22 din za kilogram na debelo; tvrdki Ornik & Mitrovič, Meža-Dravograd, da sme prodajati barhant »Metka« po 11,30 din, Voja 11,60 din, »svica« 12,70 din in »Lea« 11,90 din pri prodaji trgovcem na debelo, oziroma po 12,25, oz. 12,50 din, oz. 13,75 din, oz. 12,80 din pri prodaji istega blaga trgovcem na drobno. Cene, ki so odobrene tvrdki za prodajo detajlistom, veljajo obnememljivi kot cene trgovcev na debelo pri engros prodaji.

Dobave: Strojni oddelek ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. junija ponudbe za dobavo papirnatih trakov za brzino-mere.

Licitacija: Dne 14. junija bo pri Dravski divizijski oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo krova vojašnice v Ljubljani in dne 20. junija za adaptacijo konjušnice v Mariboru.

Jadranske ladjedelnice. V Francijo sta odpovala glavni ravnatelj Jadranskih ladjedelnic g. Jacques Roux in njegov namestnik g. inž. Bourelle. Za glavnega ravnatelja je postavljen inž. Marin Roje, za namestnika pa inž. Pavle Mardešič, ki sta že doslej delala v podjetju.

Jugoslavanska destilacija lesa. Izbrisani so člani uprave inž. Vojko Koprivnik, Lazar Radosavljevič, Drahotin Popović, dr. Dragoljub Petrovič in inž. Peter Ostojič; vpisani pa dr. Nikola Ljubičič, Mesud Kulenović, Aleksander Precca, Mehmed Hulusija, Vladimir Andrešević, Avdo Ferizbegović in Besimbeg Teskeredžić.

Izprememba imen. Hrvatska banska oblast je dovolila Lugi Juliju iz Zagreba izpremembo imena v Lukič, nadalje Konu Jožefu v Zagrebu v Korjan.

Švicarska zunanja trgovina. Objavljeni so podatki o švicarski zunanji trgovini za maj, ki kažejo po daljši dobi znatno nazadovanje obsega zunanje trgovine. Uvoz je znašal maja 1940 201 (aprila 248,8), izvoz pa 89,7 (131,1) milij. frankov, tako da je pasivnost narasla od 46 milij. maja lani na 111,3 milij. maja letos. V prvih petih mesecih letos je v primeri z istim časom lani narasel švicarski uvoz za 361,0 na 1.063,4, izvoz pa se je zmanjšal za 7,1 na 551,6 milij. frankov. Pasivni saldo se je torej povečal za 368,1 na 511,8 milij. frankov.

Obtok bankovcev v Angliji je pretekli teden narasel za 10,4 na 569 milij. funtov šterlingov. To je v zvezi s povečanim oboroževanjem in nadurami v vseh panogah oboroževalne industrije.

Borze

Dne 11. junija 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.865,175 din, na belgrajski 8,7 milij. din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 0,63 mil. din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt	155.21—158.41
Pariz 100 frankov	87.95—90.25
Newyork 100 dol.	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	993.81—1003.81

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	192.00—195.20
Pariz 100 frankov	108.85—111.15
Newyork 100 dol.	54.80—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.10—1238.10

Razstava Toneta Gorjupa v Kranju

Tina Gorjup; Risba dekleta.

V nedeljo dopoldan se je vršila otvoritev slikarske razstave akademskega slikarja Tine Gorjupa. Razstava je nameščena v gimnazijski telovadnici, kjer je razstavljenih okoli 50 del. Ta razstava je edinstveni primer za kranjsko kulturno življenje, ker doslej nismo bili vajeni, da bi se podobne razstave vršile pri nas v provinci. Da je zanimanje za razstavo veliko, kaže veliko število obiskovalcev. Razstava nam nudi pogled v razvojno smer Gorjupove realistične smeri. Razstavljena so njegova prva dela iz študijskih let, potem iz prvih let po vrnitvi iz akademije, med katerimi je značilna njegova mati. Nadalje obsega razstava večino del, ki so bila razstavljena lansko leto v Ljubljani. Lepo število pa je najnovejših del, ki so na tej razstavi prvič razstavljena. To so pokrajinske slike iz Kranja in okolice. Zanje je značilno zlasti podajanje kontur, ki niso več trde, ampak prehajajo v značilno mehkoobnost.

Otvoritvi razstave je prisostvovalo lepo število kranjskega občinstva, med drugimi smo opazili tudi kranjskega glavarja dr. Vidica, gimnazijskega direktorja Korbarja in celokupni proforski zbor, katerega član je slikar sam. Otvoritveni govor je imel prof. Tina Fortuna. Pozdravil je in čestital je tudi predstojnik kluba Lade in Društva slovenskih likovnih umetnikov prof. Santel iz Ljubljane. Po otvoritvi so si navzoči pod vodstvom slikarja Gorjupa ogledali razstavo. Razstava je odprta dnevno od 9—19 in sicer do 24. junija. Pripomočamo obisk razstave.

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 33.90—34.60

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 34.15—34.85

Sofija 100 din 80—90

Curih. Belgrad 10, Pariz 8,90, London 16, New York 44,6, Milan 22,50, Madrid 45, Berlin 148,25, Stockholm 106,25, Sofija 400, Varšava 90, Budimpešta 70, Atene 300, Carigrad 300, Bukarešta 225, Helsingfors 850, Buenos-Aires 100.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 386—393
v Zagrebu 394 blago
v Belgradu 390 denar

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 94—96, agrarji 50 blago, vojna škoda promptna 386—393, begluške obveznice 61—63, dalm. agrarji 53—54, 8% Blerovo posojilo 93,50—94,50, 7% Blerovo posojilo 83,50—84,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100,50 blago, 7% stab. posojilo 93 blago. — Delnice: Narodna banka 7,800—7,900, Trboveljska 250 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 94—96, agrarji 50 blago, vojna škoda promptna 394 blago, begluške obveznice 62—62,50 (62), dalm. agrarji 53—54,50 (53,50), 4% severni agrarji 50,25 blago, 6% žumske obveznice 55 blago, 8% Blerovo posojilo 94,50 blago, 7% Blerovo posojilo 84,50 blago, 7% stab. posojilo 93 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 172 blago, Trboveljska 250—255 (248), Gutmann 55 denar, sladk. tov. Osijek 220 denar, Osj. livarna 160 denar, Isis 31 denar, Oceania 600 denar, Jad. plova 400 denar.

Belgrad. Državni papirji: vojna škoda promptna 390 denar (390), begluške obveznice 60—60,50 (60,50, 60), dalm. agrarji 52,50—54 (53), 4% severni agrarji 49,25 denar, 8% Blerovo posojilo 93,50 denar (94), 7% Blerovo posojilo 83,50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7,800—7,950.

2litni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. N. Sad 251—53, gornja bač. 254—56, srem. slav. 251—53, gornja ban. 252—54, bač. ladja Tisa 255—57. Tendence stalna, promet srednji.

Sombor. Pšenica bač. okol. N. Sad srem. bač. baranjska, bač. okol. Sombor 250—52, gornja bač. srem. slav. 252—54, južna ban. 248—50, gornja ban. 252—54, bač. Tisa šlep I. IIa 254—56. — Oves bač. 202—204, srem. slav. 204—206. — Koruza bač. kosa duplikat 210—212, X Tendence čvrsta, promet srednji.

Gene živine in kmetijskih pridelkov

V okraju Lendava, 6. junija: Biki I. 7,25—7,50, II. 6—7; telice I. 7—7,50, II. 6; krave I. 5, II. 4,50; teleta I. 8—9, II. 6—7; prašiči pršutarji 9—12 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 13—15, II. 11 do 13, svinjina 15—17, slanina 19, svinjska mast 21; surove kože goveje 12, telčje 20 din za 1 kg. — Pšenica 230, ječmen 200, rž 180, oves 200, koruza 185, fižol 450—500, krompir 100; moka pšenična do 475, koruza 225, ajdova 400 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4—4,50, finijeje sortirano vino pri vinogradnikih 5—7 din liter.

Belgijski uletniki izročajo Nemcem svoje orožje.

Problemi mariborske mestne občine v bodočnosti

Ob priliki letošnje proračunske seje mariborskega mestnega sveta smo daljši članek posvetili preteklosti mariborske občinske politike, ob referatu mestnega finančnega referenta pa smo se ustavili pri trenutno aktualnih vprašanih mariborskega mestnega gospodarstva. Tokrat bi radi pogledali nekoliko v bodočnost in v najširših obrisih pokazali na še nerešene naloge mariborske mestne občine.

Zdi se nam potrebno, da ob začetku poudarimo nekaj misli, ki so bolj načelne značaja. V našem listu smo bili že primorani ostro zavrniti povsem neupravičeno mnenje nekaterih, ki bi vso dosedanje občinsko politiko, odkar jo vodijo naši slovenski možje v občinski upravi, radi proglasili za jalovo. Kako neupravičeno, da, pregrešen, je tak odtok, je pač dovolj jasno pričala proslava 20 letnice Jugoslavije in slovenske občinske uprave v Mariboru, ki je javnosti dala dovolj velik vpogled v razveseljiv razvoj in velike uspehe občinske politike. In tudi to smo v našem listu že poudarili, da komunalna politika pač nikoli ne bo dosegla točke, kjer bi se dalo reči: vse je rešeno, ničesar nimamo več opraviti. Sproti se bodo pojavljala vedno nova vprašanja, ki jih bo treba rešiti in vedno bo mestno gospodarstvo stalo pred vprašanji, ki bodo mestne očete stavila pred velike preizkušnje. Seveda tukaj ne bo odločala le sposobnost in dobra volja občinske uprave, marveč tudi gospodarske razmere, katerih se tako dobra občinska uprava ne bo nikoli mogla uravnati po svojih lastnih željah in potrebah, če sar izvesti del javnosti iz naivnosti ali pa demagoških razlogov žal prečestokrat noče vedeti in še manj priznati.

Redno delo

Nikakor nočemo trditi, da redno delo in gospodarsko življenje mestne občine ni izpolnjeno s težkimi vprašanji in ovirami, ki jih je treba obiti in da to redno delo ni tako, da ne bi zahtevalo zase mnogo truda, sredstev in budne pozornosti občinske uprave. Zlasti velja to za sedanjost, ko je gospodarsko življenje tako nestalno in so zato nestalni in spremenljivi tudi davčni viri mestnega zaklada. Prav isto velja tudi za vse tisto delo, ki se nekako avtomatično poraja iz že doslej izvršenega in pa iz stalnega gradbenega, gospodarskega in ostalega življenja. Pomislimo le na vsakoletne nove zgradbe in ulice, ki jih je treba kanalizirati, jim dati električno luč, jih priključiti na vodno in plinsko omrežje itd. Takim delom je treba pristevati tudi nadaljevanje modernizacije mestnih ulic in cest in gradnjo novih. Na tako nadaljevanje in redno delo pa seveda ne trčimo zgolj v gradbeni panogi mestnega gospodarstva, marveč pri vseh panogah njenega udeleževanja.

Zaenkrat kaže, da bo število šolskih otrok še raslo in bo zato občina stala pred vednimi nalogami za izpolnitev šolstva in povišanjem števila učnih prostorov. Šolski napredek bo terjal izpolnitve šolskih učil itd.

Iz leta v leto se bodo večale potrebe socialnega skrbstva, o čemer pričča dosedanja razvoj v tej panogi mestnega udeleževanja in pa razmere v gospodarskem in socialnem razvoju mariborskega mesta in njegove okolice.

Ze tako redno delo samo bo občini v bodočnosti dalo mnogo dela in bo od nje zahtevalo mnogo sredstev. Odirajo se pa občini v bodočnosti še mnogovrstni drugi problemi, ki z rednim poslo-

vanjem nimajo opravka in ki jih bo prejel ali slej treba rešiti. Tukaj je treba ločiti dve vrsti takih problemov: v prvo bi bile štete tiste naloge, ki po svoji naravi sami spadajo v delokrog mestne občine, v drugo pa tiste, ki sicer tudi deloma spadajo v delokrog privatne iniciative, ki jih pa ta sama ne zmore in je zato povsem v sodobnem duhu socialnega in kulturnega pojmovanja vodstva občine, da jih pomaga reševati moderna občina.

Nova oskrbnišnica

V socialno skrbstveni panogi postaja za občino vsebolj pereče vprašanje nove mestne oskrbnišnice. Stara oskrbnišnica že ne odgovarja več vsem socialnim in higijskimi zahtevam in tudi z razširitvijo s poslopjem, v katerem je bilo nekdanje zavetišče, sirotilnici ni bilo toliko pomagano, kakor bi bilo želeli in kakor bi to odgovarjalo vsem potrebam osirotelih in starostne nege potrebnih mariborskih občanov, ki tukaj preživljajo jesen svojega življenja. Prostori te sirotilnice so vse pretesni, zlasti pa stari in obnemogli reveži bridko pogrešajo obširnega vrta in sprehajališča, ki jim ga sirotilnica, stisnjena v ozek, zagraten prostor v sredini mesta ne more nuditi. Nova sirotilnica bi bila občini potrebna tudi iz razloga, ker v lastni zavod ne more sprejeti vseh svojih pomoči potrebnih starcev, pa jih mora zato pošiljati v druge zavode in tam za nje plačevati razmeroma drago vzdrževalnino. Občina bo torej morala neke v bližnji okolici najti primerno zemljišče in na njem zgraditi novo oskrbnišnico ali pa dobiti zemljišče s primernim poslopjem, ki bi ga bilo mogoče preurediti v moderno oskrbnišnico.

Nov most

Nov most sicer ni naloga mestne občine same, marveč se tiče tudi okolških občin in banovine ter države, vendar je brez dvoma, da bo morala tukaj prispevati tudi mestna občina, ker je z novim mostom pač prizadet tudi promet, ki se razvija po mariborskih ulicah in ki vedno bolj terja olajšanje prometne žile preko Drave. Zlasti pa se to vprašanje tiče mestne občine tudi iz razloga, ker bo slejkoprej prišlo do ustvaritve velikega Maribora, kateremu bo osrednji žioec pač sedanjí teritorij mariborske občine.

Nov magistrat

O novem mariborskem magistratnem poslopiju se je v javnosti že razpravljalo in tudi mestni svet je imel o tem vprašanju že priliko razpravljati, ko je sklepal o novem regulacijskem načrtu, ki rezervira tudi že prostor za novo magistratno poslopje. Zaenkrat ostane seveda še povsem odprto vprašanje, ali bo v bodočnosti magistratno poslopje stalo res tam, kjer ga predvideva regulacijski načrt, brez dvoma je le to, da bo občina morala prej ali slej dobiti novo magistratno poslopje, ker sedanje ne ustreza več potrebam velikega občinskega uradnega aparata, niti več dostojno ne reprezentira krepko in lepo se razvijajočega Maribora.

Razširjeni vodovod

Letošnjo zimo, ko je ves Maribor občutil veliko zadrego in neprijetnost, ko je nenadoma v sedanjih vodnjakih mestnega vodovoda jelo primanjkovati vode, se je pokazalo, da čaka mestno ob-

čino velika in težka naloga, ki bo zahtevala težke milijone, da bo namreč treba razširiti mestni vodovod in zanj najti močnih in stalnih vodnih vrelcev precej daleč z Maribora, odkoder bo treba položiti cevi, ki bodo vodo dovajale v strojne naprave mestnega vodovoda ali pa bo treba vodovodni strojni obrat preseliti v bližino novih vodnjakov in potem odvod vodo pošiljati v mestno vodovodno omrežje. To bo seveda zahtevalo za mesto razmeroma visokih denarnih sredstev, o katerih danes seveda nikakor ni mogoče reči, kdaj jih bo mogoče dobiti in z njimi obremeniti mestni proračun in njegovo anuitetno službo.

Veliki Maribor

Veliki Maribor je vprašanje, o katerem se enkrat manj, drugič več razpravlja že nekaj let in ki je mariborske in okolške duhove že večkrat razburjalo, ker je pač mešan gledal na to vprašanje tako, okoličan drugače in ker so se pojavljala različna mnenja tudi med posameznimi stanovci brez ozira na njihovo mestno ali okolško občinstvo. Brez dvoma pa je, da vprašanje ustvaritve velikega Maribora iz gradbenih, gospodarskih in mnogih drugih razlogov tako, da sili k odločitvi. Odločitev pa seveda ne bo lahka. Spravili bo treba v sklad različne interese okolških občin, pa tudi mestni občini ne bo lahko, ker bo za mestno ureditev priključenih okolških delov treba velikih sredstev, ki jih ti deli s svojo davčno močjo ne bodo prinesli s seboj in bo zato v dobršni meri treba dosedanje dohodke mestnega zaklada porazdeljevati na mnogo večji teritorij nove velike občine.

Omenili smo le glavne bodoče probleme mestne občine. Tem se pridružujejo še mnogi drugi, od katerih naj spomnimo le na to, da je zadnje čase časopise poročalo, da obstoja namera, da se pri elektrifikaciji da več vpliva in besede državi in samoupravi. Zelo verjetno je zato, da čakajo v tem oziru mestno občino še velike naloge in v zvezi s tem obstoja možnost, da zopet zaživi zapala stara zamisel po lastni mestni elektrarni.

Novo gledališče

Novo gledališko poslopje spada v vrsto tistih odprtih mariborskih vprašanj, ki ni in ne more biti neposreden predmet občinskega gospodarjenja, marveč se tiče občine pač toliko, kolikor sega v njeno kulturno poslanstvo, kakor ga polnuje sodobna in moderna občina, sicer pa gre prvenstvo pri reševanju tega vprašanja zasebni iniciativi in pa zlasti tudi drugim javnim ustanovam, kakor državi in banovini. Ne bi imelo mnogo smisla dokazovati potrebo po novem gledališkem poslopiju, kar pač vsak poznavalec mariborskega kulturnega življenja pozna potrebo našega gledališča. Treba je le, da bo za gradnjo novega poslopja vse potrebno razpoloženje, katerega pri mestni občini pač ne bo treba šele ustvarjati, saj nam vzgled mariborskega grajskega muzeja kaže, da bo občina svoje storila, naj samo misel novega gledališča do kraja dozorí in gospodarske razmere dopustijo novo obremenitev občinskega gospodarstva.

Naj zastopuje, če iz vrste občinskega udeleževanja in bodočih nalog občine omenimo le gledališče, s katerim pa ta delokrog občine seveda ni ni izčrpan. Je še vrsta odprtih vprašanj, ki jih v enem samem članku ni mogoče načrtovati, pa tudi zaenkrat po tem ni potrebe.

Mnogo zrelega preudarka, pa malo demagogije

Ze samo trenutni pogled v bodočnost nam razkrije, kakor smo videli, celo vrsto nalog, ki čakajo rešitve. Čas jih bo prinašal na dnevni red in sili k odločitvam. S tem v zvezi pa bo pri naših znanih razmerah nastajala nevarnost, da bodo te naloge in dolžnosti občine postale predmet strankarske demagogije. Izkušnja namreč uči, da se le prehitro najdejo ljudje, ki znajo v danem trenutku javnim ustanovam nagromaditi v eni sami sapi za cel koš raznih nalog, prav nič pa pri tem ne prihajajo s potrebnimi finančnimi načrti, ki bi naj pokazali in dali možnost za mobilizacijo potrebnih sredstev, še mnogo manj pa seveda javnosti dajejo pojasnil o zmogljivosti javnih blagajn, kadar gre za take nove in velike izdatke. Žal prečesto opazujemo, da del javnosti kaj rad naseda takim demagoškim zahtevam in načrtom in da se potem kakor kuga širi med prebivalstvom prepričanje, da je pri nas vse mrtvo, da nikjer ni uspehov in da je povsod drugod lepše in da je le pri tuju videti napredek in skrb za javna vprašanja.

Mislimo, da je pač pravilno, če enkrat pokažemo tudi na to senčno plat našega javnega življenja in približemo, da bo treba v trenutku, ko bo eno ali drugo od omenjenih vprašanj prišlo

Pogled na mestni magistrat

Foto: V. Cizelj, Maribor.

na dnevni red, predvsem mnogo zrelega preudarka, kateremu od teh vprašanj bo treba dati prednost in na tej podlagi načrtno delati, pa čim manj oziroma nič demagogije. Kdor pa tega ne bi hotel razumeti, tega pa bi bilo treba iz državnih in narodnih interesov iz javnega življenja izključiti, oziroma ga tamkaj onemogočiti.

Oblaki na obzorju

Pozornemu opazovalcu mariborskega gospodarskega življenja, od katerega so bistveno odvisne rešitve mnogih mariborskih vprašanj, ne bo ostalo zakrito, da se od časa do časa nad mariborskim gospodarskim življenjem zbirajo oblaki. Mislimo tukaj na selitev industrije iz Maribora v središče države in pa dejstvo, da razvoj mariborske industrije ne gre tako naprej, kakor je šel in da gre marsikatera industrija, ki bi imela vse pogoje za obstanek v Mariboru, rajši drugam. Mislimo, da zadenemo pravo, če trdimo, da igra ta tukaj poleg dosedanje centralistične gospodarske politike vlogo dve stvari: strah in pa pričakovanje po lažjem uspevanju v centru države. Marsikoga namreč obmejni položaj Maribora zastraši in se zato preseli v središče države, kjer misli, da bo bolj na varnem, na drugi strani pa se marsikomu zazdi, da bo gospodarsko udeleževanje tam radi nižjega obdavljenja lažje. Naše mnenje o tem pa je, da se bo pač tudi vojna psihoza polegla in da bo zato strah moral izginiti in da nam bodočnost prinaša samoupravo in z njo razmere, ki bodo naš državni center prisilile k višjemu obdavljenju tamkajšnje industrije, ki bo v dozdlednem času najbrž doseglo višino periferije, če ne višje, kar je še najbolj verjetno, ker bo tam za javna dela treba denarja, ki iz periferije ne bo več dolekal kakor doslej.

Toda naj bo že kakor koli, gotovo je, da čakajo v tem oziru Maribor še veliki napori, da si bo zagotovil svoj gospodarski razvoj. Pomagati mu bo v tem oziru morala tudi samouprava, ker bo tudi v njenem interesu, da bo tudi drugo slovensko središče ostalo močno in se razvijalo ter tako moglo krepiti celotno slovensko skupnost na severu.

Prvi častnik poljske podmornice »Orzel«, Andrej Piesecki.

Vinarska in sadjarska šola in pogled na Kalvarijo Foto: V. Cizelj, Maribor.

Spomini na kardinala Verdiera

Dr. J. Jč.

Rad je poudarjal, da je ves način njegove vzgoje zgrajen na popolnem zaupanju med gojencem in predstojnikom. V Karmnem semenišču, ki ga obkrožajo visokošolska poslopja ostalih fakultet s tisoči slušateljev, ni mogoče nadzirati vsakega gojenca. Izhodi so vedno odprti ter polni vrveče mladine, predavanja se vrše ob vsakem času: nekoliko živčen predstojnik bi v enem letu odpovedal. Superior Verdier pa ni bil nervozen, ali vsaj nam ni tega pokazal. Opisal nam je položaj, da se zaveda, koliko možnosti za zlorabo svobode nam je odprtih, omeñil, kako se marsikje zgražajo nad vzgojo v njegovi hiši, toda on da nam zaupa. Njegov zavod je ree samo za zrele in zanesljive ljudi. In da bi zmanjšal pregreške proti hišnemu redu, je bil čudovito radodaren z dovoljenji. Naj si prosil za kar koli, recimo, da si greš kupit čokolade, ki je na Francoskem priljubljena južina, vedno si dobil isti odgovor: »Da, moj otrok.« Včasih nam je celo velil dovoljenje. Neke lepe nedelje nas je bilo več tujcev na semeniškem vrtu, dočim so francoski tovariši pomagali po katoliških družtvih (patronažah) v mestu. Kar pride od nekega naš superior Verdier in nas nagovori: »Tako sončen dan je danes, pojdit no, gospodje, malo v Luksemburški park in izprehodite.«

Marsičesa bi se lahko naučil vsak vzgojitelj od superiorja Verdiera. Njegovi sodelavci v zavodu so ga zavestno posnemali. Toda glavni pogoj njegovega uspeha je bil njegova izključna last, ki se ne da priučiti, ampak samo izmoliti: osvajačola privlačnost njegove osebe in nenavaden dar psihološke prodornosti. Obe ti vrtni sta se izpopolnjevali. Njegova ljubeznivost je povzročila, da smo povsem nepriljubežno z njim občevali ter mu v resni ali šaljivi obliki povedali svoje misli o zavodu in tovariših, njegov

zanesljivi psihološki čut pa je prodiral človeka do dna. Če si se mudil v kaki težavi pri njem, si na svoje največje začudenje opazil, da ti je odgovarjal na etvari, za katere ga sploh nisi vprašal, ki so pa vendar bile zadnji skriti povod za tvoja vprašanja. Komur je oče Verdier poveril kako službo, je bil redno tega tudi najvrednejši. V vzgojnih zavodih so gojenci razporejeni vedno po dveh vrednostnih lestvicah. Eno ima predstojništvo, drugo gojenci. Kadar se ti dve cenitvi ne strinjata, imajo ekoro vedno gojenci prav, saj ee v vsakdanjem opazovanju najboljše drug drugemu presojajo, dočim se skuša vsakdo predstojnikom pokazati samo z najboljše strani. Pri Verdieru smo vedno opazili, da nas je sodel tako, kakor je sodila večina tovarišev. Zato ee ne epomignem nobenega slučaja, da bi bil komu zaupal, ki bi tega ne bil vreden.

Včasih pa ee tudi oče Verdieru kaka stvar ni povsem obneala. Videli smo že, kako je znal upoštevati izvirne ljudi. Nekoč nam je z velikim užitkom pripovedoval o škofu, ki je bil navzoč pri tihí maši svojega duhovnika in ki je ob koncu z vso resnostjo zahteval naj »ite misae est« slovesno zapoje. Kaj ee je hotel preplašeni duhovnik drugega, kakor ubogati. Tudi gospodu Verdieru je prišla včasih kakšna prav izvirna misel. Nekoč nas je po krasnem božičnem nagovoru, ki nam je v njem živo naslikal mir in bratsko ljubezen, ki jo je človeštvo prineslo belehemsko Dete, z vsem primernim poudarkom povabil, naj si v spomin na ta dogodek vsi drug drugemu damo liturgični poljub miru. Bilo nas je z navzočim predstojništvom vred menda blizu eto v dvorani. Ni kazalo drugega, kakor ubogati. Nastal je precej smešen prizor, duhoviteži pa so takoj začeli računati, koliko srečanj bo potrebnih, da vsi drug drugemu damo »pax«. Prihodnje leto ee prizor ni več ponovil...

Zlasti se je trudil oče Verdier, da bi privzgojil svojim semeniščanom pristnost in naravnost v vsakdanjem in v duhovnem življenju. Sam je bil čudovito umerjen, pa tudi pri drugih ni maral pretira-

vanja. Često nas je svaril pred tisto »strašansko« poniznostjo, ki ji je glavna skrb, da jo drugi opazijo, ali pa je naravna meščanstvo in strah pred odgovornostjo, ki nima nobene zveze s krščansko krepkostjo. Povedal nam je tisto o gospodu, ki ee je takole pohvalil: »Kar ee tiče drugih čednosti, nič ne rečem, toda v poniznosti ga pa ni, ki bi me posekal.« Prava poniznost, tako nas je učil, ni v tem, da ee človek skriva, potihem ee pa jezi na predstojnike, da ga ne »odkrijejo«. Če misliš, da ee za kako mesto eposoben, ali želiš kakega posebnega dela, povej to spoštljivo predstojnikom. Nikar misli, da ee svet suče samo okoli naše osebe in da mu je prva skrb, da najde za nas primeren evecnik. Kako pa naj predstojnik ve, čes si ti želiš? V sinovski odkritosti, zlasti, ako si pripavljen mirno prenesti, če ti prošnjo odbijejo, je mnogo več poniznosti, kakor v tistem, ki želi, naj ga prisilijo na mesto, ki v arcu komaj čaka nanj.

Celo v pokorščini nas je svaril pred pretiravanjem. Nekoč nam je dejal, da to in to želi od nas. Ne vem več, kaj je bilo, morda udeležba pri kakem predavanju in emu radi tega morali opustiti priljubljeni tedenski izprehod, ali žrtvovati dragoceni učni čas pred izpiti ali kaj podobnega. Vsekakor smo ee mu potem potožili, da nam je bilo zelo težko. Pri prihodnjem nagovoru se nam je zahvalil, da smo mu izpolnili željo, obenem pa nas poučil: »Slišal eem, gospodje, da vam je moja želja napravila velike težave. V tem slučaju bi je ne bilo treba upoštevati. Jaz vem kaj govorim. Če pravim, to je moja želja, tedaj je to res samo moja želja in ne zapoved. Vem, da ee včasih reče: Vaša želja nam je zapoved. Toda to je ravno pretiravanje. Pustimo besedam njihov pomen.« Nato nam je povedal sledeči resničen zgled: »V tej in tej škofiji so imeli izredno zmogljiva mladež duhovnika, ki je v kratkem postal gonilna sila vseh dotlej hirajočih škofijskih ustanov. V Rimu so slišali o njegovi nenavadni nadarjenosti, in škof je dobil nekega dne pismeno prošnjo, naj odpusti dotičnega duhovnika, ker imajo zanj to in to službo. Škof se je ravnal po načelu: ta želja je meni zapoved, in ee s krvavečim ercem poslovil od svojega

najboljše delavca. Ob prvem obisku v Rimu mu niso mogli prehvaliti njegovega duhovnika, toda škof je žalostno odvrnil: Saj verjamem. Toda v škofiji je nastala strašna praznina. Pri meni ga nikdo ne more nadomestiti. A tako, so mu rekli, zakaj pa niste tega sporočili. Mi smo izrazili samo željo. Če bi pa bili vedeli, da je vam tako potreben, bi si mi poiskali drugo moč. — Ne, želja ni zapoved.«

Verdier moralist.

V naravi predmeta je, da moralist, če je količkaj na mestu, najgloblje vpliva na poznejše duhovnikov življenje, saj kaže mlademu bogoslovcu, kako si naj iz vseh bogoslovskih predmetov povzame zanesljive življenjske smernice zase in za vodstvo vernikov. Slušatelja seveda zanima tudi, kako je predavatelj sam po teh načelih uredil svoje življenje. Zato morada pri nobenem drugem predmetu ni tako važna tudi predavateljeva osebnost kakor pri moralistu. Oče Verdier je bil oboje, sijalen človek in sijajen profesor moralke. Njegova predavanja smo si z največjo ekrbjo shranili. Toda če jih je človek pozneje bral, je našel sicer čudovito jasen in zgoščen nauk, toda kaj podobnega bi bil našel tudi v dobri knjiži. Tistega, kar nas je tako vleklo k Verdierovim predavanjem, živahnosti, poudarka, nepozabnih primer, neizčrpne življenjske izkušnje, tistega mi v rokopisu.

Posebno značilna za Verdiera moralista je njegova širokorčnost. Ne vem, kako bi moral biti človek skrupulozen, da bi ga on ne bil ozdravil. Ko je z vso jasnostjo in dolocnostjo podal osnovno načelo, je prešel na življenje na to pisano in viugasto človeško življenje, ki se tako nepregledno zvija mimo in preko jasnih smernic. Zato ee je redno zgodilo, da je zaključil kako težje poglavje z besedami: »Tako, gospodje, je načelo. V življenju pa boš te stori, kar boš te pa ee mogli.« Ta Verdierov, »vous ferez ce que vous pourrez«, je veljal pri slušateljih kot šaljivi posnetek vseh njegovih navodil.

(Dalje.)

Droline novice

Koledar

Sreda, 12. junija: Janex Fakund, spoznavalec; Leon III., papež.

Cetrtek, 13. junija: Anton Padovanski, spoznavalec; Akvilina, devica. Prvi kraje ob 2.50. Herschel napoveduje hladno in dež.

Osebnostne novice

Iz sodnijske pisarniške službe. Pred komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani je napravila L. pisarniški izpit Fanči Kuštrina, uradnika pripravnika, dodeljena računskemu oddelku apelacijskega sodišča.

Lep »domovinski farni dan«

Sv. Lovrenc na Drav. p., 10. jun.

Lep dan je bil včeraj za našo faro. »Domovinski farni dan« smo imeli, posvečen ljubimosti do države in domovine. Bil je nekaj šolski dan za ljudsko državljansko vzgojo. V treh smereh smo ga razvili.

Najprej kot tečaj Slovenske straže v okolišju Prosvetnega društva. Po obeh službah božjih sta govorila bogoslovni profesor dr. J. Jeraj in vadniški učitelj Franc Kotnik, eden o narodu, drugi o državi. Od duše do duše so šle besede. Živo smo začutili, kaj je naš slovenski milijonec, kaj nam je naša država. Solze radosti naših mož in žarne oči naše mladine so pričale, da so besede šle v srce.

Središče dneva je bila popoldanska uprizoritev češke narodne drame »V temoti«. Njena narodna in versko vzgojna vsebina je res pretresljiva. V njej je pokazana strašna usoda propadlega Skrbinskega doma, potepuškega skrablja in tragika Berte, kar je vse delo popoldnevega tujca Mayerja. Javno pohvalo zaslužijo poštrenovalni igralci in režiserka gđ. učiteljica Šušterjeva, ki so žrtvovali mnogo noči. Najlepše plačilo jim naj bo zavest, da so veliko pripomogli k veličastnemu domovinskemu farnemu dnevu.

In tretje: ob tej priliki smo sklenili, da bomo v čim večji meri pripravili novo dr. Jerajev knjigo »Slovenci in Jugoslovijci«. To smo hoteli že prej, a smo morali čakati na drugo naklado. Priporočilo v cerkvi, nizka cena (2 din) in po vseh organiziranih prodajah je imela za uspeh, da na od približno 360 hiš, kolikor jih je v naši fari, to prepotrebno knjižico o ljudski državljanski vzgoji ima že točno 230 družin.

Na ta trojni način je torej obhajala svoj farni domovinski dan naša župnija, ki se je — razume se samo po sebi — na ta svoj praznik odela v čar in žar državnih trobojnic.

Pripravimo se že v miru

Vsaka država, ki računa z možnostjo, da kakor koli zaide v vojni vrlinec, skuša pripraviti vse potrebno za zaščito prebivalstva pred letalskimi napadi. Pa naj gre tudi vojna hitro mimo nje, je vendarle prav, če ima vse pripravljeno. To velja tudi za nas. O zgradbi zaklonišča je bilo pisano že mnogo. Ne smemo pa prezehteti, da je treba zaveličati tudi pravočasno opremiti. Prav tako je treba pripraviti vse za zatemanje in za dobro shranitev živil.

Vsaka družina ali vsaj hiša bi morala posebej za gasilsko službo nabaviti sledeča gasilska sredstva: majhno ročno brizgalnico ali ustrežajoča kemijska gasilna sredstva oziroma aparate, večjo posodo za vodo, tako da bo držala 100 do 200 litrov vode, dve vedri za vodo, požarni kavelj (lahko tudi lesen drog z močnim žebelcem), eno do dve lopati, sekuro, pesek v zabojlu ali kup peska, s katerim zasipamo vžigalne bombe (z vodo jih namerč ne smemo polniti), gasilno metlo za pobiljanje tlečih isker (t. j. dva metra dolga palica s pritrjenim krpo) in eno lestev.

Skrbeti moramo dalje, da v hišah povečamo varnost pred požarom. Zato moramo izprazniti vsaj tri četrtine ploškov podstrešja od lahke vnetljivosti stvari. Po potrebi preuredimo podstrešje še naprej: lesene dle podstrešja lahko zavarujemo z ognja varnimi opskali ali s pločevino, lesno konstrukcijo lahko tudi impregniramo s snovmi, ki ščitijo pred ognjem. Podrobnosti o tem nam dajejo uradna navodila o organizaciji hišne zaštite in pravilnik o zaščiti pred letalskimi napadi, IV. del, »Zaščita pred požarom«.

Poskrbeti moramo tudi za hišno sanitetno službo. Prav primerna in priporočljiva je ureditev majhne hišne lekarne z najpotrebnejšimi sredstvi za prvo pomoč:

Tri komade sterilne gaze, dolge po četrt metra, tri komade kaliko-ovoja (6 × 5, 8 × 5, 10 × 5), 20 g sterilne vate, dve trikotni ruti, komad leukoplasta (2,5 cm × 1 m), tri povojke za prvo pomoč (No. 0, No. 1, No. 3), 20 g natrijevega bikarbonata (jedilna soda), 200 g klorovega apna ali kloraminovega praška (v hermetično zaprtih posodah), 20 g jodove tinkture, 20 g Hofmannovih kapljic, 20 g baldrianovih kapljic, 20 g alkalnega mazila za oči, kalijevo (zeleno) milo, steklene palčice, varnostne zaponke, škarje, posode za pripravo raztopin, steklenice in zasilna nosilnica (sestavljena iz odeje in dveh drogov).

Za shranitev živil pripravimo lahko posode, ki se dajo hermetično zapirati. Možno so tudi omare in zaboji. V njih zavarujemo živila proti poškodbam po bojnih strupih in plinih. Za zatemanje stanovanja in drugih stavb pa daje nad vse primerna navodila naredba o zatemanju. Praktična izvedba vseh teh priprav je nazorno pokazana sedaj tudi na razstavi zaštite v Ljubljani in sleherni se lahko prepriča, da te priprave niso tako težavne ali neizvedljive. Kdor ima le malo dobre volje, si bo lahko pripravil vse, kar mu navodila svetujejo. (Po naredbi g. bana dr. M. Natlačenca o letalski zaščiti.)

Kmetjsko nadaljevalna šola v Braslovčah je praktično zaključila šolsko leto z ogledom kmetijske šole v št. Juriju v soboto, dne 8. t. m. — Poučne ekskurzije se je udeležilo 21 tečajnikov. — Ekskurzijo samo pa je omogočil okr. kmet. odbor v Celju z izdatno podporo, za kar se mu tečajniki iskreno zahvaljujemo. G. ravnatelj kmetijske šole nam je bil izredno ljubljiv ter nam deloma sam, deloma g. profesor Kropivšek ter g. inž. Ferjan razkazal celotno gospodarstvo šole z poučnimi razlagami. Ogled šole nam je dal res veliko, spoznali smo mnogo gospodarstvo posameznih kmetijskih panog. Na šoli smo imeli tudi kosilo in s pesmijo smo končali ogled ter se z njo poslovili od lepe šole. Vsem, ki so omogočili zimski tčar ter to res

nad vse poučno ekskurzijo, se lepo zahvaljujemo, prav posebno pa še g. inž. Dolinarju v Celju, ki nam je v vsem in tudi v izposlovanju podpore pomagal. Solo in ekskurzijo je vodil učitelj Šnuderl Ljubo.

Za duhovniške asistente ZKKM na 19. VI. določeni študijski dan se preloži na sredo, dne 26. VI. 1940. Kraj, čas in spored ostane neizpremenjen kakor je bilo v vabilu. Vabljeni vsi gg. duhovniki, ki se zanimajo za podrobno delo ZKKM. — Narodni odbor KA.

Zveza ribarskih društev Dravske banovine ima svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 24. junija 1940 ob 19 v lovski sobi hotela Metropol v Ljubljani.

Nudim:

osi, kotno železo, plinske cevi, plošno železo, železniške in poljske tračnice, jermenice, vrvenice, rebra cevi, različno kovaško železo

vse v dobrem stanju

po ugodni ceni
Franc Belic (pri Lutz)

Ljubljana VII, Beljaska 4.

Velika tatvina v Žejah pri Komendi. Te dni je neznan tat odnesel iz stanovanja družine Kavčič v Žejah pri Komendi 13.500 din v gotovini. Poleg tega pa je odnesel tat še bel svilen ovratnik šal in 4 kravate. Orožniška postaja v Vodicah z vso vno poizveduje za neznanim storilecem.

Dvojna nezgoda je zadela 7 letno Zvonko Filipič, hčerko elektromonterja iz Kropja. Pred dnevi se je opekla in ko jo je mati na kolesu peljala v Ljutomer k zdravniku, sta se prevrnili s kolesom, pri čemer si je deklica zlomila desno nogo.

Ustrelil se je s samokrsom v prsi služitelj na okrajnem načelnstvu v Dolnji Lendavi. Prepeljali so ga v soboško bolnišnico in je sedaj že izven nevarnosti.

Pod voz je prišel Martin Topolnik, 60 letni posestnik iz Sp. Kocjana. Ušle so mu krave z vozom in ko jih je hotel ustaviti, so ga potegnile pod voz, da je dobil zelo hude notranje poškodbe.

Napad s kolom. Antona Bombeka, 28 letnega posestnika, so v Staveščinah v ljutomerskem okraju napadli neznan fantje in mu zadali hude poškodbe po glavi. Alojza Hegediša, pa je sosed napadel s kolom in mu poškodoval levo roko.

Nesrečni padci s kolesa. Angela Flisar iz Krupljinika v Prekmurju si je pri padcu s kolesa zlomila desno roko. Mihael Maček iz Bodoncev pa si je zlomil nogo.

Razstava aeromodelov je organizirala v soboti ljutomerska jadrna skupina. Razstava je dosegla popoln uspeh. Mladi modelarji so pod vodstvom tehničnega vodje Alfonza Kukovca razstavili 53 modelov, poleg tega še razne načrte in gradbeni material. Iz razstave je razvidno, da so se mladi in poštrenovalni modelarji prav resno lotili dela in nam pokazali izdelke, s katerimi bi se upravičeno lahko ponasale tudi razstave v večjih mestih. Občinstvo, ki je v zelo lepem številu posetilo razstavo, je s posebno pozornostjo ogledovalo Kukovčev in egulin raketni model, Korenov brezrepi, Cimermanov jadrni in Senčarjev račji model. Razstavo so obiskali tudi učenci vseh okoliških šol. Mladim modelarjem želimo pri njihovem delu še več uspeha!

Sošolca je obšelil v odmoru na dvorišču osnovne šole v Lipovcih pri Soboti neki šolar. Igral se je s flobertovko, ki se je sprožila. Krogla je zadela 14 letnega gostilničarjevega sina Miroslava Slavica v koleno. Prepeljali so ga v soboško bolnišnico.

Nesreče pri delu. 35-letnemu delavcu Rudolfu Logarju iz Vevč je med delom padel težak kamen na desno nogo in mu jo zmečkal. — 73-letnega delavca Jožeta Vilmana iz Mojstrane je podrl hud kostrun. Pri padcu si je zlomil desno nogo v kolku. — 32-letnemu progovnemu delavcu Antonu Jančevu iz Hrušice je padla železniška kretnica na desno nogo in mu jo strla. — 58-letni strojnik Ivan Venk iz Velikih Lašč si je pri padcu zlomil levo roko. Z vrelim mlekom se je oparil dveletni posestnikov sinček Franc Mavč iz Lanišč. — Šestletna Greta Zagradnik iz Primskovega je padla z voza na brano in se hudo porezala po nogah.

Od Kranja skozi Kokrico, oziroma od Nakla do Radovljice sem 10. t. m. izgubil rezervno avtomobilsko kolo. Najditelja prosim sporočila na dr. Šarec, Radovljica.

Najdeno avtomobilsko kolo. Na državni cesti med Pijavo Gorico in Turjakom so našli rezervno kolo od potniškega avtomobila znamke »Semper-India«, štev. 50.873. Kdor je kolo izgubil, naj to sporoči upravi policije.

Joan CRAWFORD izredno napet film velikih »zvezdnikov« v močne dramatične vsebine
Ljubljani roman broadway, plesalke, ki se je poročila z bogatim farmarjem
Njena preteklost
MARGARET SULLIVAN
ROBERT YOUNG
MELOYN DOUGLAS
Kino Union tel. 22-21 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Tajnost nočnega kluba Misteriozna in napeta kriminalna senzacija
Bruce Cabot - Margaret Lindsay - Joseph Calleia
Premiera dani! Kino Sloga tel. 27-30 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Po državi

* Začetek slovesnosti ob 1300 letnici pokristjanjenosti Hrvatov. Splitski škof dr. Bonifacij je naslovil na vernike splitske-makarske škofije okrožnico o proslavi 1300 letnice prvih zvez s sv. stolico in začetka pokristjanjenja Hrvatov. Proslava bo trajala celo leto in se bo začela 29. junija v Gornjem Muću, kjer je pokopan ban Branimir. Na to proslavo bo prišel tudi hrvatski metropolit dr. Alojzij Stepinac. V splitski škofiji bodo poleg praznika sv. Petra in Pavla posebno slovesno proslavili tudi praznik Kristusa Kralja. Dne 19. novembra bodo v Splitu proslavili tudi dan posvečenja katedrale sv. Dujma. Kakor je znano, je splitska katedrala najstarejša od vseh katedral, starejša celo kakor lateranska katedrala, ker je tudi po 1640 letih, odkar je bila zgrajena, še vedno sposobna za cerkvene obrede.

* Sprejemni izpiti na gimnazijah na Hrvatskem bodo še lažji. Hrvatski ban dr. Subašić je izdal nova navodila za sprejemne izpite na gimnazijah. Iz hrvatskega jezika bo izpit obstojal v tem, da bo učenec znal hitro in pravilno pisati in brati. Zato bo pisal najprej po narekovanju, nato pa bo bral in to, kar bo bral, povedal s svojimi besedami. Narekovanje bodo iz čitanke za četrti razred ljudskih šol. V računstvu bodo učenci morali znati zapisati cela števila do milijona, nato štiri temeljne vrste računanja s celimi števili, poštevanje, poznati pa morajo tudi dolžinske mere in denarne enote. Izpit bodo delali učenci v skupinah po dvojset. Učence bo naredil izpit, če bo dobil iz vsakega predmeta vsaj »dobro«. Če bo pri junjskem izpitu padel, bo lahko ponovno delal izpit jeseni, kar doslej ni bilo dovoljeno.

* Nad sto vagonov hrane je razdelila banska oblast v Zagrebu ubogim prebivalcem na Kordunu. Že v normalnih letih vlada med prebivalstvom na Kordunu velika revščina, letos so pa zaradi dolgotrajne zime zašli v tako bedo, da bi pomrli od lakote, če bi jijn banska oblast ne pri skočila na pomoč. Tudi živina bi vsa poginila, ker ni bilo prav nič krme.

* Donava vnovič grozi s povodnjem. Donava stalno narašča. Pri Novem Sadu je znašal v ponedeljek vodostaj 548 cm nad normalo, pri Beždanu 535 cm in manjka samo še 59 cm do najvišjega vodnega stanja, ki ga je Donava dosegla januarja meseca letos. Tudi Tisa močno narašča in znaša pri Senti vodostaj 570 cm. Kakor poročajo, je Donava v gornjem toku začela upadati, vendar pa strokovnjaki nimajo dosti upanja, ker bo največji dotok vode prišel meseca julija, ko se začne tajati sneg v visokih Alpah. Pri Novem Sadu bi morala Donava upasti vsaj za dva metra, da bi brez nevarnosti prešel ta največji dotok vode. Po današnjem stanju pa na tako velik upad Donave ni misliti, zato se vsi boje, da bo prišla nova katastrofa nad Novi Sad.

* Odkladninska tožba proti državnemu erarju. Pred civilnim senatom okrožnega sodišča v Splitu je prišlo pretekli ponedeljek do poravnave v tožbi, ki so jo naperile proti dr-

žavnemu erarju družine treh kmetov. Ti kmetje so bili 27. novembra leta 1938 po zborovanju HSS v Primošanu od orožnikov ranjeni in so pozneje podlegli ranam. Državni erar je vzel tožbo, ki so jo vдове s svojimi otroki naperile proti prizadetim orožnikom, na se. Končno se je sklenil med strankami naslednji sporazum: Vdova Skorič, mati dveh otrok, dobi 106.000 dinarjev, vdova Gačin 102.000 in vdova Ančka Bolanč, mati osmih otrok tudi 106.000 dinarjev. Starši kmeta Petriča, ki je bil samski in je tudi podlegel ranam, dobe 34.000 dinarjev. Nekateri drugi udeleženci omenjenega zborovanja, ki so bili lažje ranjeni pa so dobili po tri do pet tisoč dinarjev.

* Usodno klanje ovac in svinj. V neki vasi pri Loznici je nedavno divjal stekel pes, ki je ugriznil več kmetov. Poleg tega je ranil tudi celo vrsto ovac in svinj, ki so jih morali zaklati. V mnogih hišah so se mastili s tem mesom. Kako pa so se ljudje prestrašili, ko se je ugotovilo, da je bil pes stekel. Ne samo ugrizenim kmetom tudi vsem, ki so jedli meso ugrizenih živali, je grozila strašna smrt. Po vasi je seveda nastala huda panika. Zdravstvene oblasti so takoj poslale zdravnike s serumom v ogroženo vas in upajo, da bodo inficirane mogli rešiti.

* Strela ubila dva kmeta. Preteklo soboto je divjala v Hrvatskem Zagorju huda nevihta. V vasi Ključ je strela ubila kmeta Ljuro Trakočana. V Selu je prav tako divjala nevihta. Ko je začelo deževati, so se kmetje zatekli pod neko drevo. Blizu njih je bil tudi 40 letni posestnik Aleksander Balaj s svojo 36 letno ženo. Strela je Balaja na mestu ubila, njegovo ženo pa obžgala po životu in so jo morali prepeljati v bolnišnico.

* Konj odgriznil lice 7 letni deklici. Nenavadna nesreča je zadela 7 letno Nado Kalisar iz Donjega Hruševca pri Sisku. Deklica je prišla na travnik, na katerem so se pasli konji. Približala se je konju in ga pogladila. Konj pa je zgrabil z zobmi deklico za desno lice in ga ji je dobesedno odgriznil. Deklica je od bolečin zakrčala in padla v travo. Pastirji so ji prihiteli na pomoč in jo takoj prepeljali v bolnišnico.

* Konec milijonske pravde. Preteklo soboto je bila pred okrožnim sodiščem v Sremski Mitrovici končana ena izmed največjih pravd pred tem sodiščem. Gospa Marija Pechmajou, žena Daniela Pechmajoua je tožila družbo Daniel Pechmajou in Comp. v Bordeauxu za vsoto 9.365.500 dinarjev. Tožiteljica je navajala, da je njen mož ustanovil leta 1920 družbo, pri kateri pa je bil on edini lastnik. Po smrti Daniela Pechmajoua so lastniki te družbe ženo pretentali in odkupili ostanek delnice za 425.000 dinarjev. Vsa obrtna dovoljenja podjetja in nepremičnine pa so bile z raznimi malverzacijami prenešene na družbo. Zastopnik tožene stranke pa je dokazal, da se iz zapuščinskega spisa vidi, da je naslednica Daniela Pechmajoua njegova hčerka, ne pa žena. Sodišče je to ugotovilo in je tožbo zavrnilo zaradi dejstva, da žena nima legitimacije za tožbo. Sedaj hoče žena počakati, da bo hčerka polnoletna, kar se bo v kratkem času zgodilo. Potem bo hčerka sama vnovič vložila tožbo.

* Na dan poroke zgubila življenje. Na okrožnem sodišču v Subotici je bila razprava proti An-

Ljubljana, 12. junija

Gledališče

Drama: Sreda, 12. junija: »Revizor«. Red Sreda. Gostovanje Mihajla Markovića iz Zagreba. — Cetrtek, 13. junija: »Zaprto«. — Petek, 14. junija: »Zaprto«. — Sobota, 15. junija: »Zaprto«. — Nedelja, 16. junija: »Ljubim te«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Sreda, 12. junija: »Lucia Lammermoorska«. Izven. Gostovanje Vanje Leventove. — Cetrtek, 13. junija: »Madame Butterfly«. Red Cetrtek. — Petrek, 14. junija: »Evgenij Onjegin«. Red B. Gostovanje Borisa Popova.

Radio Ljubljana

Sreda, 12. junija: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Okrogle in poskočne (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Radijski šramel — 14 Poročila — 18 Mladinska ura: Matija Majar Ziljski. Zgodov. igra v 8 slikah. Napisal Arnošt Adamič, izvajajo člani Radij. igral. družine, vodi inž. J. Pengov — 18.40 Problem slovenskega imena (Rud. Smersu) — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Življenjski odnosi med rastlinami in žuželkami (dr. Maks Vrabner) — 20 Koncert zboru Glasb. Matice — 20.45 Veselje na deželi (plošče) — 21.15 Klavir. koncert (ga. Ducky Temmel-Belec) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Obisk pri Joh. S. Bachu (plošče).

Drugi programi

Sreda, 12. junija: Belgrada: 20 Opera — Zagreb: Ljubljana — Bratislava: 19.40 Slovenske pesmi — Praga: 19.25 abavni ork. konc. — Sofija: 19.50 Nikola: »Vesle žene Windsor ske«, opera — Beromünster: 21.30 Beethovenove sonate — Budimpešta: 19.30 Opera — Bukarešta: 21.30 Klavir — Stockholm-Hörby: 21 Kabaret — Trst-Milan: 21.15 »I maggiolini« — Rim-Bari: 21 Simf. konc. — Florenca: 22 Plesna glasba — Sottens: 20 Pevski koncert.

Belgrajska kratkovalovna postaja YUA, YUB (49.18 m): 19.45 Poročila v slovensčini YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kuralt, Gospodarska cesta 10, in mr. Bohinec, ded., Cesta 29. okt. (Rimska cesta) 31.

tonu Erdeljiju iz Bačke Topole, ki je bil obtožen, da je na dan svoje poroke ubil nevesto Etelo Feldeždi. Obtoženi je že prej živel skupaj s svojo za-ročenko, končno pa se je odločil, da se bo poročil z njo. Dekletovi starši pa so svetovali hčerki, naj se poroči z njim samo pod pogojem, če na njo prepiše sedem orlov zemlje. Dekle je na dan poroke to sporočilo svojemu ženinu, ki je bil zaradi tega ves razočaran. Zastonj jo je prosil, naj ga ne osramoti na dan poroke. Nevesta pa se ni dala prepričati. Ko je čisto odločno odgovorila, da se ne bo poročila z njim, je potegnil samokres in jo ustrelil. Na razpravi se je obtoženi zagovarjal, da v veliki razburjenosti ni vedel, kaj dela. Psihatri so izjavili, da je storil zločin deloma v neuračunljivem stanju. Sodišče ga je nato obsodilo na leto dni roboje. Ker pa je bil obtoženi že leto dni v preiskovalnem zaporu, sa ga takoj izpustijo.

* Ženitovanje z dvema ženama. Miladin Zdravković, kmet iz Velikega Orašja, je moral leta 1914 v vojsko. Prišel je v rusko ujetništvo in ko se je končno po dolgih in hudih letih vrnil domov, je našel svoj dom opustošen. Njegovi starši so medtem umrli, njegova mlada žena Bogdana pa je morala s svojo malo hčerko bežati pred sovražnikom. Od takrat ni bilo o njej ničesar slišati in so jo oblasti proglasile za mrtvo. Čez več let se Miladin poročil s hčerko ugnednega posestnika v Velikem Orašju, Milico po imenu. Pred par dnevi pa je nekdo potkal na okno spalnice, v kateri sta Miladin in Milica spala. Lahko si predstavljamo presenečenje Miladina, ko je videl pred seboj svojo prvo ženo Bogdano z že odraslo hčerko. Bogdana se je svoj čas s težavo prebila v Rusijo, kjer je dolga leta zama iskala Miladina. Končno se ji je posrečilo, da se je s svojo hčerko vrnila v domovino. Druga Miladinova žena je bila vsa trda od strahu. Kmalu pa se je z možem vred veselila snidenja. Bogdano so namestili pri sosedu in po večdnevni pripravi se je vršilo novo slovesno ženitovanje. Milica, Miladinova druga žena, in njegova ter Bogdanina hčerka sta bili družici. Vršile so se vse ženitovanske ceremonije po tamkajšnjih navadah, samo cerkvena poroka je seveda odpadla, ker pač drži še vedno prva poroka.

Anekdota

V nekem dekliškem zavodu sta se mladi profesor in neka bodoča dama zapletla v razpravo o temi: Kdo je sposobnejši, moški ali ženska? Oba sta trdovratno zagovarjala svoje stališče.

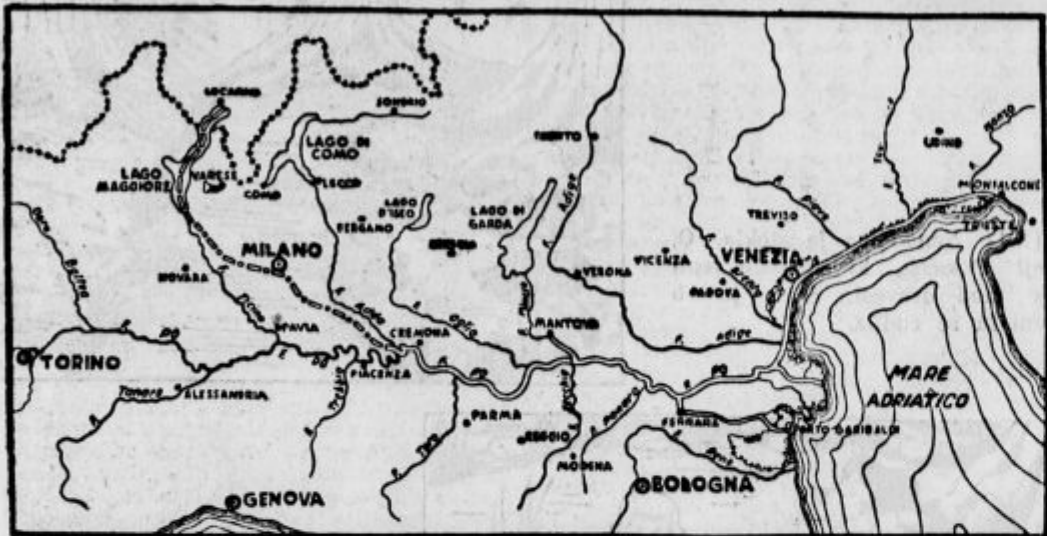
Končno pravi profesor: »Temu pa vendar ne morete oporekati, da je Bog najprej ustvaril moškega.«

Nakar je mlada dama odgovorila: »Ne. Ampak to veste tudi vi, da se mora za vsako važno in boljšo nalogo napraviti najprej koncept.«

Načrt za povodno prometno zvezo med Jadranskim morjem in Svico

(Po švicarskem listu »Baseler Volksblatt«.)

Pričujoče razmišljanje je skrajšan prevod črte izpod peresa italijanskega svetnika Franka Marinottija, ki je predsednik province Milano.

Navzlic prometnemu napredku po cestah, tračnicah in ozračju, je vendarle važnega pomena notranji povodni promet med poedinimi državami, in sicer predvsem zato, ker je povodna pot še zmeraj najcenejša. Statistike iz poslednjih 15 let nam povedo, da se je obseg tovrstnega povodnega prometa v letih krize še povečal, nikar da bi se bil zmanjšal.

V najnovejših časih so skoraj vse države posvečale veliko pozornost novim, notranjim povodnim prometnim zvezam. To pa navzlic velikim stroškom, ki jih pože izvedba takih načrtov. Korist, ki jo nujna taka prometna pot, pa je tako velika, da se stroški izplačajo.

Zveza osrednje Evrope po povodnih žilah Rena, Maina in Donave, in v Rusiji s Črnim morjem in po progi Neuenburskega jezera — Zenevskega jezera — Rhone in v Sredozemsko morje, bi povzročile onstran Alp take povodne zveze, ki bi utegnile Italijo izločiti iz mednarodnega povodnega prometa. Zatorej ima Italija poseben vzrok, da se izogne tej nevarnosti z gradnjo plovne poti med Jadranskim morjem in Svico. Tvoritev take prometne ladijske proge pomeni za Italijo štednjo s premogom in drugim gorivom, ki ga mora uvažati iz inozemstva.

V dolini reke Pad je največ italijanske industrije. Tu so izkoriščevalna središča za neizmerne množine surovin in tu so postojanke za proizvodnjo raznih izdelkov. Milan je s svojim milijonom in 300.000 prebivalci za Rimom najbolj gosto obljudeno italijansko mesto. Milan in druga sosedna lombardska mesta zahtevajo izredno velik obseg za promet, ki se bo še povečal zaradi zvez s Albanijo in Abesinijo, ki sta z Libijo vred strnjeni v poseben gospodarski skrupek s pravo Italijo.

Toda povodna prometna zveza od Locarna čez Milan in po Padu do Jadrana ni le pomembna za Italijo samo, marveč tudi za sosednjo Svico, ki bi tako pridobila trdno in gospodarsko povodno zvezo s Sredozemskim morjem. Svica, ki zna ceniti koristi plovbe po Renu do Basela in ki ji je zdaj nemogoče še nadalje uporabljati povodno pot, bo znala ceniti tudi prednosti, ki jih ji nujna povodna zveza s Sredozemskim morjem.

Kakšen je načrt za novo povodno zvezo?

Začenja se po eni strani v Benetkah, ki so po prekopu Lagunare z glavnim rokavom Pada spojene, in po drugi strani v kraju Porto Garibaldi, ki je s svojim prekopom v zvezi z drugim Padovim rokavom (Po di Volano). Beneška luka pa je spet spojena s prekopom ob Jadranskem morju s Trstom (Monfalcone) pri Trstu. Nameravana povodna pot bo dobila zvezo, ki prepregajo vso beneško ravnino. S Ferraro je ta povodna pot spojena s prekopom Boicellijem.

Ze zdaj je reka Pad do izliva pritoka Mincija skoraj vse leto plovna za ladje s 600 tonami. Po Minciju navzgor utegnejo ladje pripluti do Mantove. Od tod, to je od izliva Mincija do izliva Adige je tok reke Pada neenakomeren. Zatorej bodo strugo popravili, izgradili bregove in zgradili posebne žlebove, ki bodo pripomogli, da bo voda enakomerno polnila glavno strugo, kar ustreza rednemu povodnemu prometu. Tako bo plovba po Padu omogočena

na vsej progi do Cremona, ker bo struga zadosti poglobljena.

Od Cremona dalje pa bodo zgradili umetno povodno pot, ki bo dolga 130 km in bo vodila čez Milan do jezera Lago Maggiore. V Milanu bo nastalo trgovsko pristanišče in industrijska prekopna luka. Dela za to so se že začela.

Milanska trgovska luka

bo nastala v okolici Rogoreda, kjer je dosti prostora zanj. Industrijsko ozemlje na severu in severozahodu mesta Milana bo s prekopom po stranski

Potopljene pomožne križarke v Zebrüggeju, ki so jih potopili Angleži, nemški bombniki pa so jih še razbili.

Letala ali topovi?

Iz Londona poročajo: Tesno sodelovanje tanka z letalom je bila taktika, ki je Nemcem omogočila uspešni prodor skozi Belgijo in severno Francijo. Skoraj povsem so izločili iz svoje taktike topniške predpriprave in so izročili tankom nalogo topništva, to se pravi, pripravljanje poti. Zaradi brzine pohoda je imelo in bo še v bodoče imelo letalstvo vlogo zletelkega topništva in nemara je ves bojni načrt Nemcev zgrajen na tej taktiki, ki so jo bili na svojih manevrih temeljito proučili in so jo na Poljskem privikali izvajati. S tem se hočejo izogniti vojni v postojankah, ravnati hočejo s čim hitrejšimi premikanji in s presenečenjem, saj menijo, da tako najbolj štedijo z municijo in z jeklom. Zavezniki pa se držijo topničarskega načina bojevanja in zapuajo na teži in silo jeklenih gmet, ki jih bruha topovi velikega kalibra. Od tod nastane vprašanje: ali letala ali topovi? Za presojanje nadaljnjih vojni uspehov je odgovor na to vprašanje brez dvoma važen, če ne celo odločilen. Ali vsebuje taktika zaveznikov temeljno napako že v sestavi sami?

Primerjanje letala s topom

Zavezniška generalna štaba sta seveda več let vestno proučevala vprašanje, ali je moči topništvo kot ofenzivno pripravo prodiranja za tanke nadomestiti z bombniki ali bombniki-strmoglavci? Topovi so predvsem bolj učinkoviti kot letala. Uspeh

progi v zvezi, tako da bo ob njej še dovolj prostora za nova industrijska podjetja. — S tem načrtom se bavijo inženirji že od leta 1923.

V dolini reke Ticina

bo moči za prekop uporabiti posamezne dele te reke. Če stopamo po tej dolini navzgor, pridemo najprej do jezera Pamperduto in nasipa Porto Torre, ki je že v gradnji. Odtod se začne drugi del do naslednjega jezera blizu Miorine. Od tega jezera, ki je bil zgrajen v sporazumu z italijansko in švicarsko vlado, poteka dalje tretji del do izliva Ticina, nakar sledi 70 km dolga pot po jezeru do Locarna, ki je že plovna. (Nastal je poleg tega še drugačen načrt za povodno prometno zvezo med Svico in Jadranskim morjem, vendar bi bil drugi načrt dražji in manj pripraven.) Zatorej je priporočljiv le še tozadevni načrt od Locarna čez Milan do Benetk, ki so ga že temeljito proučili in žigar gradbeni stroški se dajo uspešno spojiti z nameranim smotrom.

Stroški

so na podlagi sedanjih cen tile:

Za novo regulacijo Pada od izliva Mincija do izliva Adige 440 milijonov dinarjev; za prekop od Cremona do Milana 500 milijonov dinarjev in za prekop od Milana do jezera Lago Maggiore pa 900 milij. dinarjev; skupaj so vsi stroški 1.900.000.000 dinarjev ali skoraj dve milijardi dinarjev.

Za izvedbo tega načrta je potrebnih 5 do 6 let. Povodna prometna zveza, ki bo spajala s morjem vso Padsko nižino, je v korist Italiji in posebno še Milanu, a prav tako Svici. Svica si bo zgradila pristanišče pri Locarnu in bo bržkone podaljšala prekop do Bellinzona. Čim bo ta povodna prometna zveza izvedena, tedaj bo železniška proga med bazelskim pristaniščem ob Renu in končnim pristaniščem v Bellinzoni komaj 300 km dolga, kar je razmeroma majhna dolžina med dvema povodnima progama, ki spajata Svico s Severnim in hkrati s Jadranskim morjem. Izvedba načrta s sodelovanjem Svice in Italije pa bi ne koristila le obojestranskemu povečanju prometa v obeh teh državah, marveč bi bila tudi pripravna za prisrčne odnose med tema dvema narodoma.

Francoska baterija nekaj kilometrov za bojno črto.

Sobota

Za ministrskega odposlanca pri maturi na samoupravni gimnaziji v Soboti je bil imenovan g. Anton Zupan, upokojeni ravnatelj celjske gimnazije.

Materinska proslava, pri kateri so nastopili učenci osnovne šole in vrtca ter dijakinje gimnazije z igrkami n telovadnimi točkami je ob velikim obisku občinstva odlično uspela. Čisti dobiček je namenjen obdaritvi revnih otrok. Protituberkulozni dispanzer obratuje vsak četrtek od 10 do 14 na Aleksandrovi cesti v hiši ge. Geigerjeve.

70letnico je praznoval upokojeni sodni uradnik g. Anton Novak. Služboval je v Mariboru, v t. Lenartu na Koroškem in v Senožečah na Krasu, od koder je po vojni prišel kot eden prvih slovenskih uradnikov v Prekmurju, kjer je ostal nad 20 let. Povsod so ga spoštovali zaradi njegove vestnosti in skromnosti, prav posebno pa še v Soboti. Jubilarju, ki je ljutomerski rojak, želimo še dolgo vrsto zdravih in zadovoljnih let.

Iz Julijske Krajine

Nova maša. V nedeljo, 2. junija je mala kraška vasica (35 hiš) Ponikve na Krasu obhajala znamenit dan. Pred oltar Gospodov je stopil že tretji njen sin g. Dominik Pegan. Prejšnja dva delavca v vinogradu Gospodovem sta g. Zlobec starejši in g. Zlobec mlajši. V nedeljo so domači fantje in dekleta kar opletli vse Ponikve in ves Avber, kjer je g. Pegan prvič zapel Glorijo. Slovesno pritrkovanje, ubrano petje in slavloliki so kljub resnim časom vili v srca prelepega avberskega kotala toliko vedrega veselja in prisrčnosti kot malokdaj. Ljudstvo se je veselilo časti svojega rojaka in njegovih domačin, ki so z res velikimi žrtvami omogočili študiranje g. Dominiku. G. novomašnik si je sam pridigal in se izročal delu za slavo božjo in blagor duš svojega ljudstva. Bog daj, da bi se mu uresničili vsi njegovi upi na težki, a prelepi življenjski poti, to mu voščijo vsi Kraševci od blizu in daleč!

Slepar mednarodnega tipa prijet

Ljubljana, 11. maja. Jetniška uprava okrožnega sodišča v Ljubljani je te dni sprejela v varstvo in preskrbo prav elegantnega gospoda, samozavestnega nastopa s prav zvenečim orientalskim primkom. Takole 23. maja je prišel iz Trsta v Ljubljano 28letni trgovec Munib bej el Solh. Izdajal se je za lastnika velike trdke živil in dobaviteljce mesnih izdelkov za sirijsko armado, ki ima svojo centralo tam v Bejrutu. Nastanil se je v elegantnem hotelu v bližini glavnega kolodvora. V prvi vrsti se je zanimal za trdke in mesarje, ki bi bili zmožni dobaviti tej armadi vojaške pošiljke svežega mesa in razne mesne izdelke. Nastopal je, kakor se to spodobi velikemu trgovcu in vojnemu dobavitelju. Kmalu se je posrečilo navezati poslovne zveze in pogajanja z neko ugledno ljubljansko mesno industrijo. Munib bej el Solh je tako daleč spravil trdke, da je bila naposled sklenjena pogodba za dobavo 18 vagonov mesa in mesnih izdelkov v vrednosti 68.000 ameriških dolarjev. Lastnika trdke je znal premamiti, da je od njega izvalil 1800 d'narjev posojila. Pri nekem drugem poslovnem človeku si je izposodil 2600 d'narjev izgovorom, da pride nakazilo za 500 dolarjev iz Svice. V hotelu je ostal dolžan na prenočnini nad 400 din. Na svoje limanice je skušal ujeti tudi nekega mariborskega industrialca, kar se mu je ponesečilo, ker je bil poprej aretiran. Z njim je vodil pogajanja za dobavo 12 vagonov svežega mesa in raznih mesnih konserv. Mednarodni sleparki vojni dobavitelj Munib bej el Solh je bil preskrbljen s pravilnim potnim listom, iz katerega je bilo posneti, da je v 18 mesecih prepotoval Francijo, Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Grčijo in Madžareko. Policiji se še ni posrečilo doznati, kakšne dobaviteljske sleparije je Munib uganjal po teh državah. Proti njemu je na okrožnem sodišču uvedena preiskava zaradi zločina obrtno sleparije in poštna sleparije. Trdkam je pripovedoval, da ima pri »Švicarskem kreditnem zavodu« v Curihu milijonske kredite prav za dobavo sirijski vojski. Izkazalo pa se je, da nima tam niti enega švicarskega centima naloženega.

Novi rektor slovaške tehnike

Iz Bratislave poročajo, da je bil za rektorja slovaške tehnike v Bratislavi imenovan dr. inženir Karel Krivanec.

Letalska proga Budimpešta-Visoka Tatra

Iz Bratislave poročajo: V slovaškem mestu Popradu, ki je ob vzhodni Visoki Tatari in od koder hodijo turisti na to gorovje, se pravkar končava gradnja letališča. Ravnateljstvo za promet v Bratislavi je storilo vse, da bi se letalska proga Budimpešta—Košice—Užhorod, ki je v madžarskih rokah, zvezala s Popradom, kar bi bilo zlasti v korist tistim tujcem, ki bi si želeli ogledati Visoko Tatro.

Angleška ogledniška letala Bristol Blenheim se dvigajo na polet nad nemško ozemlje. — Angleški bombniki Wickers Wellesley se po uspešnem poletu vračajo

DVIG

nite donosnost in učinek svojega dela z uporabo originalnih SBW-voznih in industrijskih dvigal (vint), ki so izdelane iz jekla in železa in zato nad vse trpežne. Te dvigalice, stavbni material, poljedelske stroje, orodje itd. dobite v železnini

FR. STUPICA
LJUBLJANA, Gosposvetska 1

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žentovnjaški oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo tekoči pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka
pridna in poštena, želi prenesti službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Delavna« 8708. (a)

Delovodja
za nizke zgradbe želi prenesti službo. Dolgo zaposlen pri gradnji cest, s šoferskim in strojniškim izpitom za gradbene stroje. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Zanesljiv« 8728. (a)

Šofer
z izpitom za vsa vozila, vajen domačih pogonskih sredstev, plin, metan — isče službo. Vozil tudi za odstotke zaslužka. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Trezen« 8729. (a)

Pridno dekle
pošteno, z gospodinjstvom, ki ima veselje do kuhanja, staro 17½ leta, isče službo. Nastopi takoj ali pozneje. Marija Milnar, Žirovski vrh 18. p. Ziri. (a)

Razno

Gumblince, gumbe, pišce, monogrami, entel, ažur, fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Franciškanska ulica
nasproti hotela Union
Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Vajenci

Frizersko vajenko
sprejme salon Vorina — Pred škofijo 10. (v)

Vajenke
14—16 letno, z dežele, pridno, razumno in pošteno, za trgovino z mešanin blagom, sprejemem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8707. (v)

Službo dobe

Postrežnica
iščem za dvakrat v tednu. Gerbic, Gregorčičeva ulica 5, dvorišče. (b)

Pekovskega pomočnika
mlajšo moč in raznašalca takoj sprejemem. Krošelj, p. Medvode, Verje. (b)

Mizarskega pomočnika
vajenega vseh del, takoj sprejme. Praprotnik Jančez, mizarstvo, Ljubno, Podnart. (b)

Objave

Izjava
Izjavljam, da g. Viktor Pangos ni moj družabnik, da ni sodeluje v moji mizarški obrti in da ni upravičen v mojem imenu sklepati nobenih poslov. Ludvik Pangos, mizarstvo, Trata, št. Vid nad Ljubljano. (o)

Prodamo

Nahrbtnike, kovčge
v veliki izbiri, nudijo Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

Kosilnico »Bering«
z žitno napravo prodam. Florjančič Izidor, Dravljice 265. (l)

Sveže češnje
prima, po 6 din kg, franco prevoz, košare 45 kg, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Cvetje, jajca
vedno v zalogi. Italijansko in jugoslov. cvetje. Štajerska sveža jajca. — Baloh, Kolodvorska 18.

Jagode mesečarke sadike
katere nosijo od junija do pozne jeseni, dobite poceni v vrtnariji Jemec, Maribor, Prešernova ul.

Damsko in moško kolo
popolnoma nova, prvovrstne znamke, za vsako ceno naprodaj. Vprašati v gostilni, Sv. Petra cesta 85. (l)

Poročne prstane
ure, verižice, ubane, kakor tudi očala — kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Šutna, nasproti farne cerkve. — Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8.

Kupujte pri naših inserentih!

VINA

Za težke dele je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

Premog

koks, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59

Postrežba brezhibna

Posestva

Stavbno parcelo
za enodružinsko vilo v Ljubljani, s 3000 m² ograjenega in z drevjem zasajenega vrta, s krasnim razgledom, ugodno prodaja Društvo hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova 6. (p)

Dve trgovski hiši
v Ptujcu z dobro vpeljano že 30 let obstoječo trgovino, najboljša prometna točka, stanovanja, skladišča, garaža, vodovod itd. — naprodaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 8437. (p)

Takoj naprodaj:
Kavarna »Promenada« v Mariboru, Tomšičev dvorec 20, izredno dobro zgrajena, vila z gospodarskim poslopjem in krasnim vrtom, in livarna in ključavnničarska delavnica na meji Maribora, z modernimi stroji na električni pogon. Pojasnila daje pisarna dr. Senkoviča Zdenka, Maribor, Prešernova ulica 1-11. (p)

Gostilna
stavbišča, njiva, gozd, blizu Maribora, ugodno naprodaj. Ponudbe pod »Dobročkanosno 724« upr. »Slov.« v Mariboru.

Hišo
eno- ali večstanovanjsko, do 200.000 din, kupim. — Hipoteka zaželenja. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Ljubljana« št. 8526.

Hišo v Kranju
s petimi manjšimi stanovanji prodam takoj pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8590. (p)

Hišo
v najlepšem delu Celja prodam (tudi polovico). Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Hiša« št. 8638. (p)

SOBE

ODDAJO:
Opremljeno sobo
majhno, oddam. Gospo-
svetska cesta 5, Zabkar.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Otroški kotiček**ZAČARANI GOZD**

(181) Nenadoma je stekla. O, glej! Potoček, ki se tako lepo vije med drevesi. Stala je ob njem in se čudila.

(182) Tudi Samotarček je prišel za njo in jo vprašal, če je žejna. Potem kar lahko pije, ker voda je zelo čista in dobra. Niti doma nima boljše.

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozčki, šivalni stroji, prevozniki trikotniki, pneumatika
Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4
Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova 24.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorbi!

LINOLEJ

voščeno platno, preproge, zavese odeje kupite najceneje pri »OBNOVA«, F. Novak, Jurčičeva 6

„SLOVENECE“

na 10 straneh,
je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

V globoki žalosti sporočamo, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani mož, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Alojzij Krašovec

posestnik in gostilničar

dne 11. junija ob 1. po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere. Na zadnji poti ga bomo spremlili v četrtek, 13. junija ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, 17. junija ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, Koritno pri Bledu, dne 11. junija 1940.

Zalujoči: Metka roj. Bernard, žena; Alojzij in Ljubo, sinova; rodbine Krašovec, Oprešnik, Bernard in ostalo sorodstvo.

E. Claes:

Pokojni župnik Kampens

Iz flamščine prevedel L. Ogrin

Procesija se je blizala. Že sva slišala romarje peti »Pri Njej smo vedno dobrodošli, v averbodski cerkvi.« Hitro sva se zmenila za prostor in za pošteno delitev zaslužka. S hrbtom bodiva obrnjena proti romarjem, drugače si jaz ne upam! Kaj pa bova rekla? Vsak drugače, veš!

»Jaz bom kar očenaše molil.«
»Jaz bom pa dodal kaj o siroti ali temu podobno.«

Tako sva torej na pol klečala na pol sedela sredi ceste in imela tik pred sabo na tleh kapo. Ves sem bil v skrbeh, kako se bo stvar iztekla. To je bilo nekaj tako nenavadnega in kaj, če doma zvedo! Enkrat sem poskobil nazaj in videl Peterčka, kako se je pačil in skušal posnemati Blinka. Jaz pa naj igram Bulta! Začel sem zvijati roke, s široko odprtimi očmi gledati po bleščeči cesti, da bi mi priletele solze iz oči in pod suknjico na hrbtu sem potlačil svoj robec za grbo.

Postajal sem zelo nestrpljiv, najraje bi že zbežal, pa zaslisiš za seboj kako začne Peterček, kot bi govoril meketal: »Oče naš, kateri si v nebesih...« in takoj začnem je jaz: »Usmilite se vendar uboge, neboljane sirote, ki nima več ne očeta ne matere... češčenca Marija, milosti polna...« Še bolj sem zvijal svoje roke in skušal še več solza dobiti v oči, kar zaslisiš za seboj presunljiv krič. Obrnem se, pozabim na svojo slepoto in krevljaste roke in zagledam Peterčka, ki kakor krepelce leti

po zraku v cestni jarek. Hitro zgrabim svojo kapo in mislim skočiti, pa začutim krepko roko, ki me drži za ovratnik, obenem pa jih toliko dobim okrog ušes, da sem bil že čisto zmešan, preden sem sploh opazil, da je bil moj napadalec sam gospod Kampens, župnik naše fare. In kakor prej Peterček, sem tudi jaz zletel z glavo naprej v cestni jarek.

Procesija je bila namreč iz Sicheima, iz naše lastne vasi. Jaz sem dobro vedel, da gre do vsake leto na ta dan v Averbode; še zjutraj, na poti v šolo, sem jih videl iti mimo, pa mi je popolnoma ušlo iz spomina. Kako more vendar človek biti tako neumen! Gospod župnik, ki je stopal na čelu procesije, je že od daleč zagledal dva paglavca na cesti. Čudno se mu je zdelo, da sta s hrbti obrnjena proti ljudem, pa je pod grmom zagledal knjige in se mu je posvetilo.

Se nikdar v življenju nisem bil tako presenečen in tako osramočen. Sedel sem v jarku in gledal ljudi, ki so hodili mimo in prepevali Marijine pesmi. Ljudje so me večinoma poznali in ko zagledam v vrstah še svojega očeta, sem mislil, da je z menoj pri kraju.

Ko so zadnji romarji odšli mimo naju, sva se šele s Peterčkom spogledala, začela snažiti obleko, obrnila suknjice in šla na cesto.

»Vsega si ti krivi!« sem zakričal nad tovarišem in začel jokati. Strogi pogled očeta in zavest, da sva nekaj res hudega naredila, me je čisto potlačilo. Tudi Peterček je začel jokati in to mi je bil nekoliko olajšalo.

Ko je bila že trda noč, sem se priplazil domov in pričakoval najhujše. Pa nič! Še besede mi ni nihče rekel. Dobil sem dve skorejci suhega kruha in vodo. Preden sem šel spat, mi je najstarejša sestra, ki je iz vreč nekaj šivala, rekla: »Do jutri bo tvoja malha že gotova, potem pa lahko takoj greš berati.« Naj

bi mi sedaj kdo rekel, da imamo res dobrega župnika, pa bi takega nesramneža raztrgal!

VI. Vrtnar in ministrant.

Po vsem tem pa se je dobremu župniku Kampensu zdelo primerno, izbrati mene kot najprikladnejšo osebnost v vasi za postrežbo v cerkvi in župnišču.

Nekateri ljudje si upajo trditi, da ima tak-le župnik v majhni kempenski vasi lepo življenje: dobro jesti in dobro piti. Nobenih sitnosti s socialisti ali drugimi nevarnimi župljani, daleč proč od škofa. Mislijo, da nima drugega dela, kot vsak dan pol urice maše, včasih kak krst ali pogreb in malo brevirja, pa je vse.

Seveda! Kaj takega je morda mogoče v krajih, kjer so vsi ljudje dobri, kjer vsi tako žive in delajo kakor jih katekizem uči. Ampak, kje boste pa tak kraj našli? Celu v Kempah, kjer vsak ve, da so najboljši ljudje vse Flandrije, kjer so vsi možje člani bratovščine Sv. Srca Jezusovega in vse žene članice kongregacije krščanskih mater — da ne omenjam drugih — celu v Kempah ima župnik kar precej muk s svojimi ljudmi. Recimo s »fanfaro« (majhen orkester pihalnih glasbil, ki ga ima vsaka vas, če ne vsako društvo v vasi) — preveč izletov, preveč pijače in igranja po plesiščih; ali pa z dramskim društvom — prireja ti igre v katerih se poljubujejo; ali s keramiko. Vse to dela župniku mnogo večje preglavice, kot bi si kdo mislil.

Potem pa ti preklicani mašni strežniki!

* (vaški praznik, žegnanje, ki traja po tri dni; tudi mesta imajo svoje kermese po teden dni, kjer imajo vse razvedrila, kakršna je videti na ljubljanskem velesejmu, razne potujoče cirkuse itd.).

Če dva tedna vsak dan streže pri maši, pa že misli, da je cerkev njegova, da lahko leta po njej, se igra in na glas govori, da dela s svečnimi ostanki, slabimi, zmečkanimi centami in starim bakrom, kar se mu le poljubi, ko je vendar bilo že od nekdaj vse to del cerkvenikovega zaslužka. Slabe centime lahko vedno pomešaj med dobre; če v gostilni plačaš s štirimi dobrimi in enim slabim, ne bo nihče upal nič reči. Zato si je pač lahko misliti, da so bili ministranti na slabem glasu.

Tudi jaz sem bil ministrant in še župnikov vrtnar po vrhu. Moje vrtnarsko delo je bilo v tem, da sem iz zrelih češenj podil vrabce, ne da bi pri tem sam postal vrabec, kar je bilo precej težko; da sem lovil in pobijal gosence na zelju, ne da bi zelnate liste kaj polomil; da sem čistil steeze, ne da bi poškoval razne cvetice, ki so rastle ob njih. Raven tega pa je moja vrtnarska stroka obsegala tudi vse drugo delo v župnišču in izven njega.

Ko so bile češnje zrele, sem jih obtrgoval, župnik se je sprejel po stezicah in bral brevir, jaz pa sem moral ves čas žvižgati ali peti. Če sem samo malo prenehal, ker sem se moral preveč stegniti za kako oddaljeno vejo, je župnik takoj pogledal navzgor in mi zaklical: »Ej, Beloglavce, ničesar ne slišim! Imel je čudno navado, da se je sredi pota nenadoma obrnil in korakal proti češnjam, ko bi vendar moral iti prav do konca poti. Kaj hitro pa sem se navadil žvižgati z eno češnjo v ustih. Z dvema ne... gospod župnik že gleda navzgor, pač pa se da z dvema peti. Sicer zveni nekoliko drugače, že zopet je gospod župnik pogleda, petje je pa vendar le. Včasih ti uide pečka pregloboko v grlo tako, da moraš zaključiti. Če pa kašljaš, zopet dokazuješ, da ne ješ. Pečke pa sem med palcem in kazalcem spretno streljal na sosedni vrt.

LJUBLJANA

Ob zaključku razstave v deškem vzgajališču na Selu

Danes, v sredo 12. junija, je zadnji dan obrtniške razstave, ki jo je priredila obrtna nadaljevalna šola na Selu skupno z ljudsko šolo v imenovanem zavodu za vzgojo mladine, katerega vodijo gg. salezijanci. Oblast, pa tudi drugi so pokazali veliko zanimanje za to razstavo. V nedeljo so se ljudje kar vrstili od jutra do večera. Zvedeli smo, da je samo v nedeljo število obiskovalcev presegalo število 400!

Ze v nedeljo dopoldne je razstavo obiskal gosp. ban dr. Marko Natlačen. Zanimal se je za podrobnosti razstavljenih teoretičnih pa tudi praktičnih izdelkov strokovne šole. Pohvalno se je izrazil o izdelkih, ki tako nazorno kažejo, koliko pridobe učenci v tej šoli. V ponedeljek, 10. t. m., pa je zavod in razstavo obiskal prevzvišeni gosp. dr. Josip Lach, pomožni škof zagreškega nadškofa; z njim se je pripeljal, da pogleda vzgojno delo na Selu. Načelnik socialnega oddelka pri banovini Hrvatski dr. Josip Rasuhin. Z zanimanjem sta si gospoda ogledovala ves zavod, pozorno sta sledila razlagi, ki jima jo je podajal ravnatelj banovinskega deškega vzgajališča in njegovi sobratje, ki imajo pri prireditvi razstave in vzgoji od kr. banske uprave zaupane jim mladine veliko zaslugo. Razen teh gospodov si je razstavo ogledal tudi g. Lovro Sušnik, načelnik prosvetnega oddelka. Za vse se je zanimal, vse je pregledal in o vsem izrazil svojo sodbo.

Celotna razstava nam vsaj v malem pokaže silno važnost tega zavoda, pa tudi delo salezijancev med to mladino, katera bi bila sicer prepuščena cesti.

Važen je zavod z vzgojnega stališča sploh. Kajti tu ne gre za to, da se mladino »zdrisira« za življenje v zavodu, marveč gre pogled v bodočnost mladega človeka. Ni dovolj, da si gojenec pridobi neko zunanjo uglednost, marveč je treba, da mu gre vse to, kar rabi za pravo krščansko in človeško življenje, v meso in kri. Brez vsake sile, brez kazni in omejevanja svobode, se vodi dečka od vstopa v zavod do pomočniškega izpita z ljubeznijo in potrpežljivostjo. Moremo reči, da je fant, ko zavod zapusti, v resnici sposoben v tem, kar potrebuje za življenje. Zna delati, služiti si kruh, ve pa tudi, kako živeti, da bo res vreden ud našega naroda.

Naj omenimo le, kar je dejal mlad pomočnik, ki si je ogledal v nedeljo razstavo: »Reči moram, da ti fantje res nekaj znajo. Res je, da se v zavodovih obrtnih delavnicah sistematično poučuje v obrti, kar sem že večkrat opazoval. Teoretični pouk v šoli pa praktičnega dopolnjuje. Vse to pa se vrši v pravem krščanskem ozračju, ki ima samo en smoter, napraviti iz gojencev krščanske pomočnike, prave ljudi.

— Pri slabem teku, zaprtju črev poživl en kozarec naravne »Franz-Josefove« grenke vode pokvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal.

Reg. S. br. 15485/35.

I Zanimanje za razstavo protiletalske zaštite, ki jo mestna občina odprla na veleselju, je tako veliko, da je razstava neprestano izvrstno obiskana. Na razstavo prihaja staro in mlado, zastopani so pa tudi vsi sloji brez izjeme, prav tako je pa dosli obiskovalcev s podeželja, saj tako aktualne in o pravem času prirejane razstave Ljubljana gotovo še ni imela. Med tem je pa prišla tudi specialna razstava Drž. vojn. tehničnega zavoda Obilicevo z veliko zbirko plinskih mask, zaščitnih obelk ter priprav za umetno zamaglitev. Večkrat bodo na razstavi tudi praktične vaje za umetne zamaglitev. Poleg tega bodo na razstavi tudi poskusi z doma izumljenim sredstvom za impregniranje lesa proti ognju, ko bo izumitelj Parkelj iz Stožice zanimal na veleselju požar in bo z njegovim »Antigoinom« impregnirana stavba ostala cela. Zaradi množice novih eksponatov je potrebna preureditev in povečanje vse razstave. Paviljon »N« je postal premajhen in bo zato razstava razširjena tudi na paviljon »J« na desni strani glavnega vhoda. Končno je pa vsa Ljubljana na razstavi enih misli in želja, da nas uobdva obvaruje, da nam nikdar ne bo treba v resnem primeru izkoriščati na razstavi pridobljenih naukov in razstavljenih stvari, temveč naj nam božja previdnost popolnoma kompletno razstavo raji obvaruje za zaščitni muzej.

I Na uršulinski vadnici bo vpisovanje učenk za 1. razred 17. junija od 9 do 12 dopoldne, za učenke ostalih vadniških razredov pa 17. junija od 3 do 5 popoldne in 18. junija od 8 do 12 dopoldne.

I Vpisovanje za uršulinsko ljudsko šolo bo 17. junija 1940 od 9 do 13 za 1. razred. Za ostale razrede bo vpisovanje 17. junija popoldne od 15 do 17 in 8. junija od 9 do 2.

I Preureditev Zvezde. Sedaj, ko so številni radovedneži, ki so pritisnili prve dni, ko so začeli preurejati Zvezdo, popustili s svojim navdom, gredo tudi preureditvena dela hitro izpod rok. Stavka stavbinskega delavstva je sicer delo nekoliko zavlekla, vendar se sedaj že kažejo prvi obrisi nove ureditve Zvezde. Delavci na nekaterih mestih že urejajo trate, drugod z veliko vne-mo sejejo prst ali pa uravnavajo zemljišče. Vendar so vsa ta dela na prvi pogled manj vidna, vso pozornost privlača namreč nase na sredi odprtega trga že zbetonirani, skoraj 6 m visoki pod-

stavek za spomenik. Ko so bili temelji za podstavek zabetonirani, je bil namreč podstavek sam v surovem kaj hitro dograjen. Sedaj so začeli že postavljati razsežen in visok oder krog in krog podstavka. S pomočjo tega odra bodo najprej obložili betonski podstavek s kamnom, nato pa tudi postavili na podstavek spomenik sam. To delo bo posebno težko in bo zahtevalo temeljitih priprav. Ko bodo dvigali težki bronasti spomenik na visoki podstavek, bo prav gotovo naval gledalcev izredno velik. Je pa ta dan še daleč.

I Zaprtja Poljanska cesta. Zaradi tlakovanja klanca na Poljanski cesti nad Ambroževim trgov bo Poljanska cesta med Domobranksko cesto in Ambroževim trgov od srede, 12. t. m. še kakih 14 dni zaprta za vojni promet.

I Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana-mesto priredi v sredo, dne 12. t. m. ob 16. uri popoldne v Mestni vrtnariji praktični pouk o cepljenju sadnega drevja in rož. Poučeval bo g. nadzornik Josip Štrekelj. Pouku bodo sledile praktične vaje in naj udeleženci prinesejo seboj cepilne nože. Po zaključku pouka ogled mestne vrtnarije. Vstopnine ni.

I Rekord v stanovanjskih odpovedih. Letos bodo sodne stanovanjske odpovedi, ki so podane pri okrajnem sodišču, pač dosegle največje število. Do 10. t. m. je bilo pri sodišču vloženih že 1188 predlogov za izpraznitev stanovanj in raznih lokalov, ko je bilo lani do tega časa podanih le 713 predlogov. Kaj je vzrok tako številnim odpovedim? V glavnem še vedno neredno plačevanje najemnine. V zadnjem času pa se zelo množe odpovedi od strani novih gospodarjev, ki so hiše kupili od starih in imajo pravico odpovedati vsem strankam. Mnoge odpovedi kratko navajajo kot razlog: »Sem kupil hišo in zato odpovedujem!« To postopanje je nekoliko krivično, ker so vržene na cesto stranke, ki so vedno točno plačevale najemnino. Značilen je dalje pojav, da je bilo ta mesec podanih že nad 100 deložacijskih predlogov, ko lastniki zahtevajo, da se stranke s pomočjo sodne eksekucije odstranijo iz stanovanja.

I Vanja Leventova, ki je pela pri nas z odličnim uspehom »Madame Butterfly«, »Traviata« in »Adriano Leouivre«, je znana tudi kot koloraturna pevka, kar predstavlja vsakakor redko dvostransko glasov. zmnožnost. Nocoj bo gostovala v naslovni partiji Donizettijeve »Lucije Lammermoorske«, kjer je kot kolora-

MARIBOR

Smrtna nesreča v rudniku v Medvedcah

Maribor, 11. junija.

Cisto na južnem koncu Dravskega polja leži vas Medvedec, za katero se nahaja rudnik premoga. Ta rudnik, ki je nekoč lepo uspeval ter je zgradil celo svojo lastno železniško normalnotirno progo do Pragerskega, ki je potem prešla v last tovarne strojil v Majšperku, je last inženirja Majsa ter obratuje v zmanjšanem obsegu. Rudniški rovi grede precej globoko v zemljo. Včeraj se je v rudniku zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje pridnega delavca. Okrog pol dveh popoldne so kakih 18 m pod zemljo v rovu postavljali štirje delavci opore. Med njimi je bil tudi 40 letni tesar Jožef Šoštar. Bil je najbolj spredaj v rovu ter je zabijal opore, njegovi trije tovariši pa so mu pomagali ter mu dodavali les. Naenkrat pa je začela zemlja v rovu polzeti, vdrla se je s stropa velika plast ter je zasula vse štiri delavce. Trem pa se je posrečilo, da so se sami odkopali ter so potem takoj začeli reševati Šoštarja, obenem pa so o nesreči obvestili rudniško vodstvo. Odkopavanje ponesrečenega Šoštarja je vodil delovodja Pijač. Nesrečnega so kmalu odkopali, tako da so mu glavo in roke oprostili. Takrat je siromak še lahko govoril, dasi mu je zemlja silovito pritiskala na telo. Delali so potem vse popoldne z veliko previdnostjo, ker je zemlja s stropa neprestano polzela v rov ter so se vedno znova vsipavali manjši plazovi, tako da so bili tudi reševalci neprestano v življenjski nevarnosti. Ko pa so Šoštarja že skoraj odkopali ter se je zdelo, da je že rešen, se je vnovič vsul še večji plaz, ki je nesrečnega čisto zasul. Reševalci so se morali umakniti, nakar so začeli spet z mrzlično naglico, ne mence se za lastno nevarnost, z odkopavanjem. Šele zvečer proti pol osmi uri so spet prišlo do Šoštarja ter se jim je posrečilo, da so ga oprostili ter ga spravili iz rova. Bil pa je že davno mrtev, ker ga je bil drugi plaz tako zasul, da se je v nekaj minutah zadušil. Šoštarja je bil priden delavec, oče šestih nepreskrbljenih otrok ter je njegova nesrečna smrt povzročila med rudarji in med ostalimi ljudmi v soseski veliko sočustvovanje.

m Režijski odbor za gradnjo ceste Maribor-Fram je sestavljen takole: predsednik je vodja tehničnega razdelka v Mariboru inž. Ivan Vanek, člani pa: inž. Milo Kraigher od ministrstva za zgradbe, inž. Maks Trost od banske uprave v Ljubljani in gradbeni tehnik Malešič Matija iz Ljubljane. Sedež režijskega odbora bo v Mariboru. Dela na cesti se bodo pričela prihodnji mesec ter znaša proračunska vsota za nje za odsek med Teznom in Framom 12.471.000 din. Posebej je doležen za tlakovanje v 730 m dolgega pasu ceste,

turka žela izreden uspeh tudi v Italiji. Izredno zanimiv nastop simpatične bolgarske gostje bo na našem odru nedvomno poseben dogodek. Tenorsko partijo poje kot gost naš priljubljeni tenorist Josip Gostič.

I Prošnja dobrotnikom. Solidna in zelo pomoči potrebna družina prav lepo prosi vse one, ki bi lahko odstopili brezplačno ali proti manjši odškodnini posteljo z blazino in eno omaro. Naslov blagega dobrotnika prosimo, da se pošlje Vincencijevi konferenci sv. Janeza Boska za Kodeljevo in Štepanjo vas, v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josefe« grenčice.

I Triperesna detelja kolesarskih tatov. Ljubljanski policiji se je zadnje dni posrečilo poseči v nepraviljen obrat prevežane trojice, ki se je bavila s krajo in predelavo koles. Policija je našla več različnih sestavnih delov od ukradenih koles, prav tako pa je zaplenila dve kolesi. Razumljivo je, da sta bili kolesi že brez evidenčnih tablic, tako da sedaj ni mogoče ugotoviti lastnikov. Prva kolo je znamke »NUS« ter ima tovarniško številko 99.782; drugo kolo pa ima tovarniško številko 27.654. Komur je bilo kolo s tako tovarniško številko ukradeno, naj javi to upravi ljubljanske policije.

I Razne nesreče. Seferović Osman, ki je prišel iz Bosanske Dubice v Ljubljano kuhat črno kavo na veleselju, je pri izletu v Trbovlje stopil tako nesrečno z vagona, da si je zlomil desno nogo. — 18-letnega mesarskega vajenca Avgusta Bernika iz Ljubljane je udarila ročica avtomobila, ko ga je zaganjal. Ima precej poškodovano roko. 51-letnemu stavbenemu delavcu Stefanu Barti je padla z viška opeka na desno nogo in mu jo hudo ranila. — Pri prevajanju je padel sestri z naročja enoletni Leopold Krevs in dobil krvavitve v možganih. Vsi ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

I Abonente reda Sreda, četrtek, četrtek in B prosi upravnega Narodnega gledališča v Ljubljani, naj blagovolijo upoštevati dejstvo, da zaradi vpoklica nekaterih članov k povokam, ne bo mogoče uprizoriti zanj Finžgarjeve »Naše krvi«. V nadomestilo za to igro bodo dobili imenovani abonenti uprizoritev Newiaroviceve komedije »Ljubim te«. To učinkovito salonsko komedijo je uprizarjalo zagrebško gledališče z velikim uspehom. Dejanje pokaže, kakšnih zvijač se mora poslužiti mlad zaljubljen mož, da si pridobi tleke za ženo. Zelo kratkoročno in zabavno dejanje, nudi edinima igralcema, ki nastopata v igri možnost učinkovite igre.

ki pelje skozi Slovensko Bistrico, 1.133.000 din. — Vrhovno nadzorstvo nad gradnjo bo imel načelnik gradbenega oddelka banke uprave inž. Ruch. — Predvideno je, da mora biti cesta izgotovljena v 14 delovnih mesecih (zimski meseci ne spadajo v ta čas), tako da bi bilo delo končano spomladi leta 1942. Med gradnjo ceste Tezno-Fram pa bo postala aktualna tudi gradnja nove Jadranske ceste iz Maribora do Tezna, ki bo potem prevzela nase promet, ki gre sedaj po Tržaški cesti. Načrti za Jadransko cesto so bili gotovi že pred letom dni ter je znašal takrat proračun 7 milijonov din. Sedaj bi se dela gotovo podražila. Stroške za Jadransko cesto bodo nosili deloma država, deloma železniška uprava (za podvoz) in deloma mestna občina.

m Freske v grajski kleti. Mojster Stermen je sedaj končal slikanje zapadne stene v grajski kleti. Posebno se mu je posrečila zadnja slika, ki predstavlja stari dravski most in pogled na desno nabrežje Drave v 17. stoletju, ko je stala magdalenska cerkev še čisto osamljena. Na mostu so vozniki, ki peljejo na težko obloženih vozovih sode z vinom. Nad sliko je napis »Taki si fantov meti želimo, ker nam dobro vozijo vino«. — Mojster Stermen je začel slikati sedaj vzhodno steno ter dela sedaj sliko starega Maribora iz 17. stoletja.

m Nov vodovod so začeli graditi pri št. Danijelu nad Prevaljami. Stroški bodo znašali 52.000 dinarjev, od tega pa prispeva država 40.000 din, ostanek pa domačini.

m Poročila sta se v nedeljo v frančiškanski baziliki inž. arh. Marjan Mušič in gospodična Desanka Miovič. Mlademu paru iskrene čestitke.

m Narasla Drava. V ponedeljek popoldne je divjala v dravski dolini silovita nevihta ter je deloma padala tudi toča. Posledice nevihte so se poznale še včeraj na Dravi, ki je tekla skozi Maribor silno narasla in kalna ter je nosila s seboj drevje in les, katerega so splavili hudourniki s Kozjaka in Pohorja v reko.

c Povečanje tovarne v Majšperku. Tekstilna tovarna Vunatex v Majšperku, ki je last tamošnje tovarne strojil, bo znatno povečala svojo kapaciteto. Sedaj grade nov tovarniški objekt za tkalstvo. Vunatex izdeluje sukno.

m Sprejemni izpiti na drž. klasični gimnaziji v Mariboru bodo dne 26. junija ob 8. Sprejemali se bodo učenci in učenke, rojeni v letih 1927, 1928, 1929 in 1930. Prošnja, kolkovano z državnim kolkom za 10 din in naslovljeno na ravnateljstvo, je prinesiti ali poslati do 23. t. m. Priložiti priložiti: a) rojstni list, b) izpričevalo o dovršeni osnovni šoli; učenci, ki so obiskovali še višjo ljudsko šolo ali meščansko šolo, morajo razen omenjenih prilog priložiti še c) zadnje šolsko izpričevalo višje ljudske, oziroma meščanske šole (izpričevala — ne knjižice). — V avgustu ni sprejemnih izpitov. Izjemo dovoljuje ministrstvo prosvete.

m Napačen rezultat. Ponedeljkov »Slovenski dom« in za njim včerajšnji »Slovenec« je prinesel narobe rezultat nogometne tekme med mariborskim Železničarjem in SK Kranjem, ki se je vršila v nedeljo v Kranju. Tekmo je dobil SK Železničar s rezultatom 3:2, ne pa narobe.

m Članom SSK Maratona. Pozivam članstvo, da se redno udeležuje treningov na Livadi zaradi bližnjega tekmovanja za klubsko prvenstvo. — Podnačelnik.

m Zgodovinskemu društvu v Mariboru je podaril g. Jože Stabej lepo zbirko razne korespondence, ki ponazarja literarno, organizacijsko in deloma tudi politično delovanje naše današnje generacije.

m Puško je razneslo. Na Kapli se je ponesrečil 27-letni posestniški sin Karl Koprivnik. Streljal je z tovsko puško, katero mu je razneslo ter mu je odtrgalo palec in kazalec na desni roki.

m Strela zanelila požar. V ponedeljek popoldne, ko je divjala nad dravskim poljem huda nevihta, je udarila strela v poslopje v Dražni vasi pri Cirkovcih ter ga zažgala. Požar je bil viden daleč po Dravskem polju.

m Nevaren tat koles. 29-letnemu delavcu Tomažu Ornaču na Pobrežju je skušal neki nepoznan mož odpeljati izpred gostilne kolo. Ko ga je Ornač hotel prijeti, pa je neznanec

Nemci preiskujejo ujete francoske vojake, če imajo kaj orožja.

potegnil nož ter ga večkrat zabodel v glavo. Ornač so prepeljali v bolnišnico.

m Okraden trgovski potnik. Iz veže Velike kavarne je nekdo izmaknil trgovskemu potniku Maksu Podhostniku usnjat kovčeg, v katerem je imel blago za obleko, vzorce raznega blaga in naročno knjigo. Napravil mu je s tem 1600 din škode.

Ptuj

Sprejemni izpiti za I. razred bodo na državni realni gimnaziji v Ptuj u ponedeljek 24. junija. Prošnja, kolkovano z 10 dinarskim kolkom, ki ji je treba priložiti rojstni list in spričevalo o dovršeni ljudski šoli, je vložiti pri ravnateljstvu do zaključno 23. t. m. Sprejemajo se le učenci (-nke) rojeni(-e) v letih 1927, 1928, 1929 in 1930.

Na šahovskem braturništvu ptujskega šahovskega kluba je dosegel največ točk g. Širec, medtem ko je zasedel zadnje mesto na splošno presenečenje g. Petek.

Strela povzročila požar. Pri sobotnem neurju nad Balozami je udarila strela v poslopje posestnika Balžaka na Vel. Okiču pri Sv. Andražu. Ogenj je v kratkem upepelil lepo domačijo.

Najnovejša poročila

Italijanska letala napadla Malto

La Valetta, 11. junija. AA. Reuter: Vojno ministrstvo sporoča: Ob 0.45 je bilo pri letalskem napadu na Malto zbito eno sovražno letalo. Zjutraj so sovražna letala poskusila z novimi napadi. Pri teh napadih je bilo ranjenih več oseb, gmotna škoda pa je neznatna.

Ladje, ki so jih Italijani sami potopili

Madrid, 11. jun. AA. Stefani: Italijanska ladja, katero je snoči ladjska posadka sama potopila, je bila »Celina«, tovarna ladja z 10.000 tonami. Ladja je plula v zalivu Algecirasa v trenutku, ko je govoril Mussolini in sporočil napoved vojne. Da ne bi padel Angležem v roke, je kapitan zažgal ladjo, ladja se je potopila, 59 članov posadke in dva potopnika pa so se rešili s čolni v La Linejo, kjer so jim španske oblasti izkazale pomoč. Druga italijanska tovarna ladja »Numbolin« (2000 ton) se je potopila v Gibraltarskem zalivu v enakih okoliščinah. Polovica posadke je prispela v La Linejo, drugo polovico pa so Angleži vjeli.

Ciano na fronto

Rim, 11. junija. AA. Stefani: Po vladni seji je zunanji minister grof Ciano, ki je major letalstva, z letalom odletel, da prevzame poveljstvo nad svojo eskadrilo.

Švica zadovoljna

Bern, 11. junija. AA. Stefani: Listi tolmačijo zadovoljstvo sprico izjave Mussolinija, ki je v prvi vrsti omenil Svico kot državo, katere ne misli potegniti v vojno. »Neue Zürcher Zeitung«, »Tribune de Geneve« in poročevalska agencija pristavljajo, da bo Švica s svoje strani ohranila svoje stališče nevtralne in lojalne sosedu. Med komentarji v zvezi z vstopom Italije v vojno je treba podčrtati komentar lista »La Suisse«, ki med drugim pravi: Mi smo se zmeraj trudili, da bi tistim, ki niso hoteli tega videti, pokazali veličino nove Italije.

Sovjetski poslanik na poti v Rimu

Sofija, 11. junija. AA. DNB: Sovjetski poslanik v Rimu Garetkin se je na poti iz Moskve ustavil za krajši čas v Sofiji in je imel pri tej priliki krajši sestanek z Magistratom, nato pa je z letalom odletel v Rim.

Sklepi prometnega odbora balkanskega sporazuma

Belgrad, 11. junija. m. Stalni tujsko-prometni odbor držav Balkanskega sporazuma je, kakor znano, na svoji zadnji seji sklenil tudi nov tujsko-prometni sporazum, v katerem je poleg davčnih in pristojbinskih olajšav v medsebojnem tujsko-prometnem sporazumu predvidena tudi otvoritev posebnega tujsko-prometnega kliranga. V ta namen se bodo sporazumele Narodne banke držav Balkanskega sporazuma o individualnem deviznem kontingentu, s katerim bodo lahko razpolagali turisti Balkanskega sporazuma. Izdelani so tudi pogoji za sodelovanje avtomobilnih turing klubov in pogoji za zamenjavo propagandnih filmov ter publikacij skupne propagandne izdaje.

Po nemškem zavzetju mesta Boulogne: Težka francoska obrežna baterija.

